

Lägesbild 2025

Enligt Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete i Österåkers kommun

Innehållsförteckning

Lästips 3
Sammanfattning av lägesbild 4
1. Inledning 6
2. Kunskapsöversikt 13
3. Samordning av det brottsförebyggande arbetet i Österåkers kommun 18
4. Övergripande lägesbild för Österåkers kommun 24
5. Våldsbrott 31
6. Egendomsbrott 42
7. Narkotikabrott och trafikbrott 46
8. Brott mot välfärd och bedrägerier 49
9. Miljöbrott 55
10. Tryggheten i Österåker 56
11. Barn och unga 59
12. Polisens perspektiv på tryggheten i Österåker 65
13. Slutsatser 67

Lästips

Här följer några saker som är viktiga att tänka på vid läsning och tolkning av lägesbildens statistik.

Det är viktigt att notera att det kan finnas skillnader mellan statistik från Brottsförebyggande rådet (Brå) och den statistik som tas fram ur polisens system, särskilt vad gäller vissa brottskategorier och geografiska avgränsningar. Detta beror bland annat på att Brå använder standardiserade och kvalitetssäkrade metoder för nationell jämförbarhet, medan polisen ofta tar fram statistik utifrån operativa behov och aktuell översikt. Skillnader kan också uppstå beroende på vilken tidpunkt i rättsprocessen uppgifterna hämtas, samt hur brott har klassificerats, då anmälningar i vissa fall omrubriceras eller avskrivs i ett senare skede. Vidare är det viktigt att understryka att anmälda brott inte nödvändigtvis speglar den faktiska brottsligheten, då mörkertalet varierar mellan olika brottstyper. Statistiken bör därför tolkas med försiktighet och förstås i sitt sammanhang.

Det är viktigt att tänka på att statistik för mindre kommuner kan variera mer över tid. Det beror på att det finns färre observationer, vilket gör att slumpmässiga variationer får en större påverkan. Enstaka händelser kan därför få stor effekt på resultatet och göra det svårare att se tydliga mönster. I större populationer jämnas sådana svängningar oftast ut, vilket ger en mer stabil utveckling över tid. Därför kan statistiken för Österåkers kommun se mer ojämn ut jämfört med riket. Det är en naturlig följd av att befolkningen är mindre och inte nödvändigtvis att brottsligheten förändras mer.

Observera att det generellt är antalet anmälda brott per 100 000 invånare som presenteras i diagrammen. Att presentera statistiken utifrån 100 000 invånare möjliggör rättvisa jämförelser över tid och med andra kommuner, länet och riket. För Österåkers kommun som har cirka 50 000 invånare innebär det att antalet brott per 100 000 kan halveras för att få en uppskattning av det faktiska antalet anmälda brott för Österåkers kommun år 2025. Ett exempel: 100 anmälda brott per 100 000 invånare motsvarar uppskattningsvis 50 brott i Österåker 2026 (100/2=50).

När Österåker jämförs med Stockholms läns kommuner är det i de flesta fall ett ovägt medelvärde, vilket betyder att resultatet är ett genomsnitt för kommunerna i Stockholms län och tar inte hänsyn till befolkningsstorlek för kommunerna. I flera beskrivningar i lägesbilden benämns Stockholms läns kommuner som *länet*. I vissa diagram jämförs Österåker med Region Stockholm, vilket däremot är ett genomsnitt av polisregionens resultat och är till skillnad mot ett ovägt medel ett genomsnitt för hela regionens befolkning. I några enstaka fall presenteras också ett genomsnitt för hela Stockholms län, exempelvis våld i nära relation.

Sammanfattning av lägesbild

Här följer en sammanfattning av vad aktuell statistik visar om trygghet och brottslighet i Österåkers kommun.

Brottsförebyggande rådet (Brå) bedömer att brottsligheten i Sverige på övergripande nivå inte har ökat i omfattning sedan mitten av 2000-talet, utan att utvecklingen i stället präglas av förändringar mellan olika brottstyper. Denna bild återspeglas i Österåkers kommun, där den långsiktiga nivån av anmälda brott per 100 000 invånare är låg i jämförelse med riket och där utvecklingen i huvudsak följer nationella mönster. I Österåkers kommun ses en förändring vad gäller brottstyper, där bedrägerier under 2025 utgör den vanligast anmälda brottskategorin, tätt följt av brott mot person och stöld, rån och inbrott. Bedrägeribrott är den brottstyp som enligt Brå ökat tydligast nationellt under 2000-talet, främst kopplat till digitalisering och förändrade brottsmetoder. Denna utveckling är särskilt tydlig i Österåker, där bedrägeribrottens andel av de anmälda brotten ökat markant. Utvecklingen i kommunen ligger därmed väl i linje med Brås nationella bedömning om en förskjutning mot bedrägeri- och integritetsrelaterad brottslighet.

Antalet våldsbrott i Österåker ligger fortsatt på en lägre nivå än i länet och riket. Våld i nära relationer och brott mot frihet och frid uppvisar en ökande trend. Misshandel utomhus visar på en svag minskning medan misshandel inomhus av en bekant visar på en ökning bland både kvinnor och män 15 år och äldre.

Tillgreppsbrott, såsom stöld och inbrott, har enligt Brå minskat kraftigt nationellt över tid och utgör idag en betydligt mindre del av brottsligheten än under 2000-talets början. I Österåker syns samma utveckling, där stöld-, rån- och inbrott minskat i relativ betydelse mellan 2023 och 2025, både i nivå och andel av de anmälda brotten. Trafikbrotten i Österåker ligger på en stabil nivå i linje med riket och en genomsnittskommun i länet. För narkotikabrott syns ett trendbrott 2025, där antalet anmälda brott har minskat. Både trafikbrott och narkotikabrott klassas som så kallade upptäcktsbrott, vilket innebär att antalet anmälningar i hög grad påverkas av polisens kontrollinsatser och upptäcktsförmåga snarare än enbart den faktiska brottsnivån.

Tryggheten i Österåker är generellt hög och har ökat över tid, men det finns skillnader mellan olika grupper och geografiska områden. Kvinnor upplever i högre grad en känsla av otrygghet, särskilt kvällstid, och vissa områden utmärker sig med högre nivåer av otrygghet. Situationen för barn och unga framkommer bland annat i enkätsvar, där de generellt upplever en relativt god trygghet, samtidigt som viss utsatthet så som kränkningar och våld kvarstår.

Sedan den förra lägesbilden har kommunen stärkt det systematiska brottsförebyggande arbetet genom utbildningsinsatser, metodutveckling och konkreta trygghetsskapande åtgärder. Samverkan har fördjupats med bland annat polis, Länsstyrelsen, andra kommuner och näringslivet, med särskilt fokus på trygghet och förebyggande insatser. Arbetet med styrning och uppföljning har utvecklats genom en översyn av styrdokument, tydligare struktur för det strategiska rådet och framtagande av gemensamma rutiner och handlingsplaner.

Utifrån den uppdaterade lägesbilden 2025 har fem fokusområden prioriterats i Österåker. Arbetet omfattar insatser för att stärka barn och ungas uppväxtvillkor och motverka rekrytering till kriminalitet, förebygga våld i nära relationer och annat vardagsvåld, samt öka tryggheten i offentliga miljöer genom platsbaserade åtgärder och lokal samverkan. Därutöver prioriteras arbetet mot bedrägerier, välfärdsbrott och kriminell ekonomi, liksom insatser för att förebygga och upptäcka miljöbrott som kan få stor påverkan på kommunens natur-, vatten- och livsmiljöer. Tillsammans syftar fokusområdena till att förebygga brottslighet, stärka tryggheten och värna en fortsatt hög livskvalitet för invånare och goda förutsättningar för företag att verka i Österåkers kommun.

1. Inledning

Vilka brottstyper är de vanligaste i Österåker? Var äger brotten rum? Har brottsligheten ökat eller minskat? Hur ser det ut i Österåker jämfört med andra kommuner? Detta är exempel på frågor som den här rapporten strävar efter att försöka besvara. Målet är att skapa ett kunskapsbaserat underlag för att kunna bedöma vilka brottsförebyggande åtgärder som behövs och prioritera rätt insatser.

1.1 Ett lagkrav

Att skapa och tillgängliggöra den här typen av lokal lägesbild har varit ett lagkrav sedan 1 juli 2023, i enlighet med lagen om kommuners brottsförebyggande ansvar (SFS 2023:196). I och med lagen har kommunerna, tillsammans med polismyndigheten, skyldighet att bedriva brottsförebyggande arbete. Dessutom har kommunerna fått ansvar för att samordna det lokala brottsförebyggande arbetet, vilket bland annat innebär att upprätta ett strategiskt råd som inkluderar viktiga lokala samarbetsparter. Det huvudsakliga målet med det strategiska brottsförebyggande rådet är att genom samverkan öka tryggheten och minska brottsligheten i Österåkers kommun. Det strategiska brottsförebyggande rådet är en samverkans- och sammanträdesform för dialog, inriktning, beslutsfattning och uppföljning av det brottsförebyggande arbetet. Syftet är även att öka kunskapen om brottslighet, dess konsekvenser samt behovet av åtgärder från varje enskild aktör, samordning och samverkan mellan deltagande tjänstepersoner i kommunen och lokalpolisområde Södra Roslagen.

Bestämmelserna i lagen syftar till att säkerställa att det brottsförebyggande arbetet som bedrivs är effektivt och kunskapsbaserat. Kommunerna ska ta samordningsansvaret för det brottsförebyggande arbetet inom sitt geografiska område. Med lägesbilden som underlag ska en åtgärdsplan tas fram som ett led i att kommunens verksamheter involveras i det brottsförebyggande arbetet.

Österåkers kommun publicerade en fördjupad lägesbild år 2024 och denna rapport uppdaterar och utvecklar den redan befintliga rapporten.

1.2 Varför en övergripande lägesbild?

I praktiken sker ofta brottsförebyggande arbete riktat mot specifika problem - något som är viktigt för att kunna fördjupa sig och utveckla anpassade åtgärder. Det finns dock flera fördelar med att zooma ut och observera brottsligheten ur ett helhetsperspektiv. Detta gör det möjligt att se hur brottsligheten har förändrats över tid och att identifiera samband mellan olika typer av brott. En samlad rapport med information om den förekommande brottsligheten i Österåker ger goda förutsättningar att analysera, dra slutsatser och göra prioriteringar.

1.3 Rådighet över det brottsförebyggande arbetet

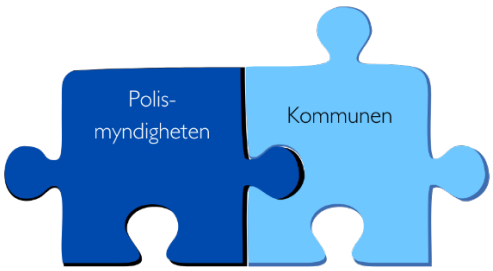
Rådigheten över det brottsförebyggande arbetet i Sverige delas mellan kommuner och Polismyndigheten

och deras respektive roller och ansvarsområden är både specifika och samverkande. Kommunen har ett brett ansvar för det lokala brottsförebyggande arbetet med fokus på sociala och strukturella faktorer. Det omfattar bland annat främjande verksamhet inom utbildning och fritidsliv, samt förebyggande insatser, samhällsplanering och lokala säkerhetsinsatser.

Polismyndigheten har en roll som inkluderar operativa insatser för att förebygga brott genom närvaro, övervakning, patrullering, ingripande och genomförande av specifika insatser mot till exempel organiserad brottslighet, ungdomsbrottslighet eller våldsbrott i hemmet. Det omfattar även utredningar och underrättelseverksamhet och samarbete med kommunen och andra aktörer. Både kommunen och polisen har viktiga roller i det brottsförebyggande arbetet, och framgången är starkt beroende av ett effektivt och kontinuerligt samarbete.

Den nya socialtjänstlagen (2025:400), som trädde i kraft den 1 juli 2025, har en tydligare förebyggande inriktning än tidigare. Socialtjänsten ska arbeta förebyggande inom alla sina verksamhetsområden och har fått ett uttryckligt ansvar att förebygga och motverka brottslighet, med särskilt fokus på barn och unga. Lagen betonar tidiga, uppsökande och lättillgängliga insatser, och gör det möjligt att erbjuda stöd även utan individuell behovsprövning i förebyggande syfte. Arbetet ska vara kunskapsbaserat och bygga på samverkan med andra aktörer, såsom skola, polis och civilsamhälle.

I skollagen har det från den 1 juli 2025 införts ett nytt kapitel om säkerhetsarbete i brottsförebyggande syfte. Skolan har därmed ett tydligare uppdrag att förebygga brott, hot och våld samt att främja trygghet och studiero i skolmiljön. Huvudmannen ansvarar för att varje skola har beredskapsplaner och bedriver ett löpande säkerhetsarbete, bland annat genom åtgärder som hindrar obehöriga från att vistas i skolan under pågående verksamhet. Rektor har skyldighet att polisanmäla misstänkta brott som begås av elever i samband med skolverksamheten, om inte särskilda skäl talar emot, och lagen förutsätter nära samverkan mellan skola, socialtjänst och polis i det brottsförebyggande arbetet.

1.4 Ett kunskapsbaserat arbete

Ett av huvudsyftena med lagen är att skapa en tydlig koppling mellan den lokala brottsutvecklingen och det brottsförebyggande arbetet. Både lagen och utredningen som ligger till grund för den (*Kommuner mot brott,* SOU 2021:49) trycker på vikten av att bedriva ett kunskapsbaserat arbete.

Lägesbilden, som innefattar en orsaksanalys, är menad att utgöra fundamentet i kommunens brottsförebyggande arbete. Genom lägesbilden går det att synliggöra vilka utmaningar som aktivt behöver omhändertas, samt att identifiera bakomliggande orsaker. Detta skapar sedan en god grund för att samla och sätta in lämpliga åtgärder (i lagstadgad åtgärdsplan) – i synnerhet sådana åtgärder vars positiva effekter har styrkts vetenskapligt. Det är på detta metodiska sätt som lagen menar att kommuner bör bedriva sitt brottsförebyggande arbete.

1.5 Avgränsning i analysen

Medan brott omfattar konkreta handlingar och överträdelser som bryter mot specifika regler som finns i fastslagna lagar, handlar trygghet om subjektiva uppfattningar. Den nya lagen uttrycker inte huruvida

trygghet ska ingå eller inte i analysen, vilket innebär att det är upp till respektive kommun att ta ställning till det. Österåkers kommun har i detta fall gjort valet att inkludera trygghet i lägesbilden, för att få en djupare förståelse för hur brottsligheten och tryggheten i Österåker hänger samman. Dessutom rekommenderar Brottsförebyggande rådet (Brå) att trygghetsmätningar ska ingå i lägesbilden om sådana finns att tillgå. Däremot genomförs inte en egeninitierad trygghetsmätning på lokal nivå utan rapporten kommer endast baseras på nationella och regionala trygghetsundersökningar samt den lokala uppföljningen av ungdomspolitiken (LUPP-enkäten). Det grundar sig i prioritering och tillgänglighet av resurser samt tid avsatt för lägesbilden.

1.6 Tillvägagångssätt

Statistik för såväl brottslighet som upplevd trygghet inom det geografiska området har samlats in som underlag till kartläggningen och analysen. Likaså har statistik för riket, regionen och Stockholms läns kommuner använts för att möjliggöra jämförelser. Det statistiska underlaget kommer från följande källor:

- Brottsförebyggande rådets databas
- Kommun- och regionsdatabasen (Kolada)
- Polismyndigheten
- Nationella trygghetsundersökningen (NTU)
- Regional lägesbild - Om livsvillkor, brott, narkotika samt otrygghet i Stockholms län 2025
- SCB:s medborgarundersökning (MU)
- Trygghetsundersökning i region Stockholm 2025
- Lokal uppföljning av ungdomspolitiken (LUPP)

Materialet och slutsatserna har sammanställts och förankrats med kommunens ledning på tjänstenivå. Statistiken i lägesbilden rör i huvudsak 2025.

Begränsningar

Statistik och kvalitativa beskrivningar kan aldrig fullt ut spegla de brott som begås, eftersom många brott aldrig anmäls till polisen och då inte syns i statistiken. Mörkertalet varierar kraftigt mellan olika brottstyper. Ett lågt antal anmälda brott innebär inte nödvändigtvis att omständigheterna är goda. Det kan istället vara en indikation på att brott inte upptäcks eller att det finns en låg benägenhet att anmäla vissa brott. Vice versa kan en plötslig ökning i brottsstatistiken ibland innebära en positiv utveckling, då den kan bero på att olika aktörer arbetar mer aktivt med problemen.

Vissa brott ökar ofta statistiskt när polisen satsar mer resurser på området/brottet. En plötslig uppgång kan även bero på ökad kunskap om brottet i fråga eller att fler väljer att anmäla. Statistik kan också ge sken av att vissa brott är vanligare på vissa platser, när det i själva verket kan bero på högre polisnärvaro eller att fler invånare anmäler brott där. Ibland kan statistik också bli missvisande på grund av felkodade brott, felaktig platsangivelse eller en anmälan som visar sig inte vara ett brott. Vidare förenklar statistik ofta verkligheten genom att samla brott i kategorier. Det här innebär att olika trender riskerar att smälta samman i de totala siffrorna. I dagsläget finns dessutom inga riktlinjer för hur alla brottskoder ska kategoriseras i lägesbilden. Det betyder att varje kommun skapar egna kategorier, vilket kan göra det svårt att sätta olika kommuners lägesbilder i jämförelse med varandra.

Brottsstatistik har sina begränsningar, vilket gör det viktigt att kombinera siffrorna med kvalitativ analys. Att samla insikter från erfarna personer, som de som arbetar med lagföring, behandling, eller forskning samt civilsamhället, kan ge djupare förståelse. Sådana samtal kan belysa förändringar i brottsligheten och de brott som, trots begränsad statistik, utgör ett växande hot. Att även inkludera självrapporterade data, som NTU, kan ge en tydligare bild av mörkertalet.

1.7 Koppling till Österåkers kommuns vision, mål och styrning

Vision och övergripande mål

Det brottsförebyggande arbetet är avgörande för att uppnå kommunens vision och fyra övergripande mål. Särskild tonvikt ligger på Mål 3: att Österåker är en trygg kommun för de som vistas, verkar och bor här. Att skapa trygghet och främja samhällsutveckling anses dock gynna samtliga övergripande mål. Genom att minska brottsligheten skapas en säkrare och mer attraktiv miljö för invånare och företag, vilket stödjer ekonomisk tillväxt och social sammanhållning. Det leder i sin tur till förbättrad folkhälsa och effektivare resursanvändning, med mer resurser tillgängliga för att förbättra välfärdstjänster och främja barns och ungas utveckling.

óMed kvalitet, trygghet och valfrihet i fokus skapar vi en h≈llbar framtid.
∂ster≈ker ŷ m◊jligheternas sk*f*rg≈rdskommunó

Relaterade styrdokument

Ett flertal av Österåkers kommuns politiskt antagna styrdokument har relevans för det brottsförebyggande arbetet, såväl externt som internt. Styrdokumenten kan kategoriseras som förebyggande och åtgärdande, respektive främjande. Skillnaden mellan ”förebyggande och åtgärdande" och "främjande" är att det första fokuserar på att undvika problem eller hantera dem när de uppstår, medan främjande handlar om att aktivt stärka och förbättra något positivt, som att skapa bättre förutsättningar eller möjligheter. Se exempel:

Förebyggande och åtgärdande

- Handlingsplan ANDTS (Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak, Spel om pengar) för Österåkers kommun 2022-2026
- Strategi för arbetet mot våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck för Österåkers kommun 2026-2029
- Strategi mot våldsbejakande extremism och terrorism för Österåkers kommun 2026-2029
- Policy för Österåkers kommun avseende mutor och jäv

Främjande

- Trygghet och hälsa genom livet - Program för social hållbarhet och folkhälsa 2030
- Hållbarhetspolicy för Österåkers kommun
- Barn och ungdomspolicy för Österåkers kommun
- Policy för lekplatser i Österåkers kommun
- Policy för tillgänglighet för Österåkers kommun
- Tillsammans för näringslivets utveckling, näringslivsstrategi för Österåkers kommun

1.8 Koppling till nationella och globala mål och strategier

Följande mål och strategier bedöms vara särskilt relevanta för det brottsförebyggande arbetet i Österåkers kommun:

- Nationella kriminalpolitiska mål (mål för rättsväsendet)
  Att minska brottsligheten och att öka människors trygghet.
- Barriärer mot brott – en brottsförebyggande strategi
  Barriärer mot brott är regeringens nationella strategi. I fokus för strategin står sociala brottsförebyggande insatser för att bland annat motverka att barn och unga involveras i kriminella nätverk och annan brottslighet samt att få individer som begår brott att lämna kriminaliteten bakom sig.
- Polismyndighetens strategi för det brottsförebyggande arbetet
  Strategin ska säkerställa att arbetet bedrivs i enlighet med målsättningarna i den nationella brottsförebyggande strategin och Polismyndighetens långsiktiga mål och strategiska inriktningar. Strategin ska utgöra plattformen och skapa förutsättningar för ett strukturerat och långsiktigt brottsförebyggande arbete.
- Regional lägesbild – om livsvillkor, brott, narkotika samt otrygghet i Stockholms län
  Lägesbilden ger övergripande uppgifter per kommun och för länet i sin helhet. Kommuner kan använda ett kartverktyg tillsammans med lägesbilden i det brottsförebyggande arbetet, som en

grund för kunskapsbaserade beslut om regionala inriktningar och gemensamma insatser.

Koppling till globala mål

Österåkers kommuns brottsförebyggande arbete bidrar direkt och indirekt till Agenda 2030 genom att stärka trygghet, minska våld och främja inkluderande samhällen. Genom att arbeta förebyggande med utbildning, jämlikhet, sysselsättning och goda livsmiljöer påverkar det även grundorsaker till kriminalitet, såsom ojämlikhet och social utsatthet. På så sätt stödjer arbetet flera globala mål samtidigt och bidrar till en långsiktigt hållbar social utveckling.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

1.9 Kort om Österåkers demografi 2025

Österåker är en skärgårdskommun nära storstaden, med en landgräns på 16 mil och 93 mil strandlinje inklusive öarna. Kommunens totala yta är 554 km².

2025 hade Österåker 49 943 invånare. Samma år ökade folkmängden med 156 personer och framtidsprognoser pekar på en fortsatt ökning till 56 000 invånare i inledningen av 30-talet. Under somrarna ökar befolkningen, tack vare besökare och fritidsboenden.

Medelåldern är 41,8 år i Österåker år 2025. Majoriteten av invånarna (55,7 procent) är i åldersgruppen 20 - 64 år, medan 25,3 procent är mellan 0 - 19 år, vilket gör kommunen barnrik. Andelen invånare över 80 år är 6,2 procent och den här gruppen förväntas öka markant de kommande åren, i takt med att allt fler 40-talister blir 80 plus.

När det gäller utbildning visar siffror för 2025 att 7,0 procent av invånarna (25 - 64 år) har en förgymasial utbildning (riket: 9,2 procent), 39,7 procent har en gymnasial utbildning (riket: 39,5 procent) och 49,9 procent av invånarna har en eftergymnasial utbildning (riket: 48.5 procent).

Andelen av befolkningen i arbetsför ålder (20-64 år) som arbetar är 85,1 procent, jämfört med riket 80,9 procent (nov 2024). Antal företag i kommunen är 5 478 stycken (feb 2026). Arbetslösheten bland personer i åldern 18 - 65 år ligger på 3,9 procent jämfört med rikssnittet på 5,8 procent (årsmedelvärde 2025). Kommunen har relativt få invånare i ekonomiskt utsatta förhållanden, 6 procent jämfört med 13 procent i riket (2025).

Valdeltagandet i det kommunvalet 2022 uppgick till 82,0 procent. Det högsta valdeltagandet i ett valdistrikt var 91,2 procent, medan det lägsta uppgick till 55,1 procent.

2. Kunskapsöversikt

I det här avsnittet presenteras en grundläggande kunskapsöversikt över det brottsförebyggande arbetet. Det handlar bland annat om vikten av tidiga insatser för att minska risken att brott begås, hur skyddsfaktorer kan stärkas och hur det förebyggande arbetet kan bedrivas på olika nivåer.

2.1 Om brottsförebyggande arbete

Syftet med brottsförebyggande arbete, eller brottsprevention, är att minska, begränsa eller eliminera brottslighet och dess skadeverkningar. Det brottsförebyggande arbetet delas vanligen in i social och situationell prevention.

Situationell brottsprevention är att förhindra eller försvåra att brott begås genom att förändra den aktuella platsen eller situationen. Stadsplanering, fordonshinder, kameror, larm, ordningsvakter, belysning och siktförbättrande åtgärder är exempel på situationell prevention.

Social brottsprevention omfattar åtgärder som påverkar attityder och beteenden som minskar benägenheten att begå brott eller risken för att utsättas för brott. Det kan omfatta att förstärka individens förmåga till självkontroll och att stärka de sociala banden till samhället. Föräldrastöd, deltagande i förskola, en välfungerande skolgång och riktade sociala insatser är exempel på social prevention.

Ofta är en kombination av situationella och sociala åtgärder mot ett visst problem det mest effektiva. Därför är det viktigt att det brottsförebyggande arbetet bedrivs i alla kommunens verksamheter. Arbetet med att minska brottslighet och främja trygghet och hälsa involverar kommunens samtliga nämnder och bolagsstyrelser. För att nå goda resultat behövs också en extern samverkan med näringsliv, föreningsliv och andra samhällsaktörer som polis och andra myndigheter.

Genom att minska bakomliggande orsaker till brott och otrygghet, såsom segregation, ekonomisk och social utsatthet samt otrygga familjeförhållanden, kan kommunen arbeta långsiktigt förebyggande. Genom en genomtänkt planering och skötsel av den offentliga miljön kan arbetet bidra till goda livsvillkor och minska risken att invånare dras in i kriminalitet.

I Österåkers kommun pekas riktningen för det långsiktiga arbetet till stor del ut genom styrdokumentet *Trygghet och hälsa genom livet – program för social hållbarhet och folkhälsa 2030.*

2.2 Tidiga insatser - en framgångsfaktor

En stor del av det brottsförebyggande arbetet fokuserar på barn och unga för att tidigt upptäcka och förhindra en ogynnsam utveckling som kan leda till brottslighet. Det finns ingen enskild förklaring till varför vissa barn och unga utvecklar normbrytande beteende eller börjar begå brott, men forskning visar på tydliga riskfaktorer som kan påverka barns utveckling negativt och öka risken för kriminalitet. Dessa faktorer återfinns på flera nivåer:

- individnivå – egenskaper och beteenden
- familjenivå – relationer och föräldrars problem
- i skolan – attityder och relationer bland kamrater, lärare och andra
- i närsamhället
- i samhällets struktur och normer

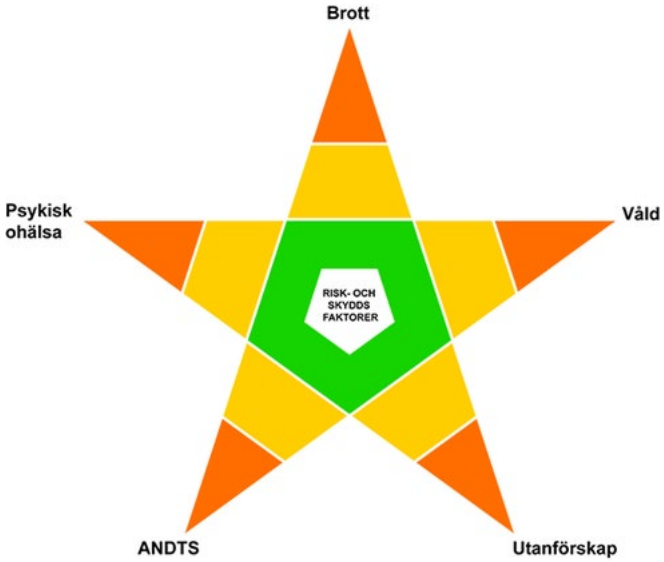
Riskfaktorer som trotsighet, ilska eller oräddhet, överaktivitet, impulsivitet, koncentrationssvårigheter, svårigheter med medkänsla, skuld och ånger, negativa problemlösningar, bristfälliga skolprestationer, nedstämdhet samt problematiska kamratrelationer är några av de riskfaktorer som lyfts på individnivå. På familjenivå handlar det om föräldrarnas egna svårigheter (så som missbruk och psykisk ohälsa), svårigheter i relationen mellan föräldrar och barn samt problematiska uppfostringsstrategier.

Forskningen visar också på tydliga skyddsfaktorer som ger motståndskraft mot antisocial utveckling. Det handlar om:

- positiv skolanknytning och prestationer
- positiva problemlösningsstrategier
- positiva umgängen och aktiviteter
- föräldrars engagemang och stöd
- föräldrars positiva uppfostringsstrategier

Ohälsa, droganvändning, våld, kriminalitet och utanförskap är samhällsproblem som i stor utsträckning kan förklaras av samma bakomliggande riskfaktorer. Därför är kunskaper om risk- och skyddsfaktorer av största vikt i det förebyggande arbetet.

I samverkan mellan olika myndigheter används ofta Preventionsstjärnan (*se Figur 1*), en modell framtagen av Länsstyrelsen i Stockholm i syfte att visa hur ett arbete med samma risk- och skyddsfaktorer kan förebygga en rad olika problematiska utfall. I den gröna mitten av stjärnan finns de risk- och skyddsfaktorer som alla är gemensamma för flera olika problemutfall. Tidigt främjande och förebyggande insatser mot de tidiga och gemensamma riskfaktorerna, tillsammans med ett bra universellt stöd för att stärka skyddsfaktorerna kan alltså verka förebyggande för ett antal riskfaktorer. Dessa samordnade insatser kan resultera i att större och mer kostsamma insatser helt kan undvikas.

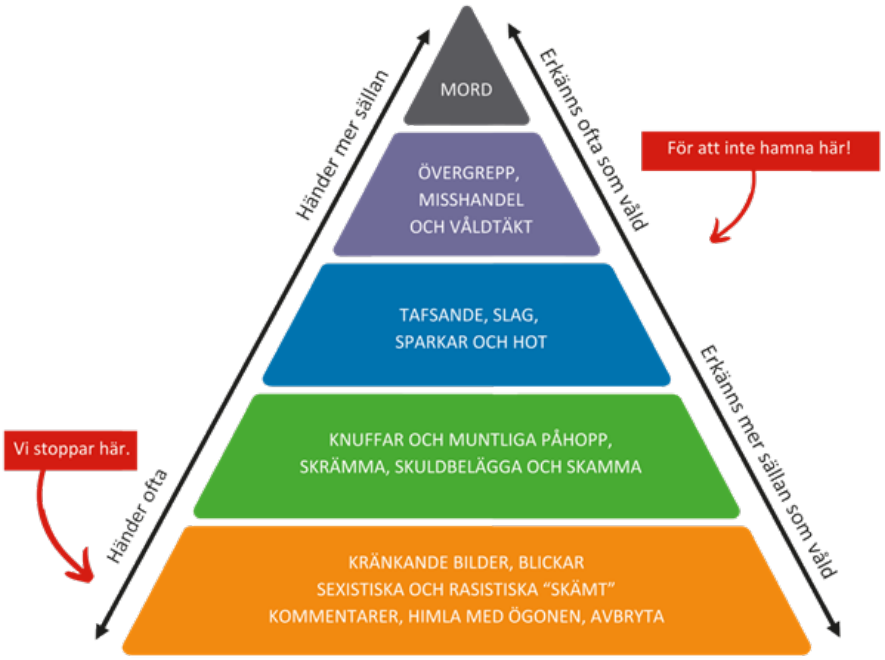

Figur 1. Preventionsstjärnan. Källa: Länsstyrelsen Stockholm

Tidiga insatser kan ges av personalen på barnmorskemottagningen (BMM), barnavårdscentralen (BVC), öppna förskolan, förskolan, skolan, socialtjänsten och hälso-och sjukvården. Även civilsamhället, som till exempel föreningslivet, har en viktig funktion.

Under 2025 skrev Österåkers kommun, tillsammans med Polisen, Åkersberga barnmorskemottagning och BVC Sju Systrar, under en överenskommelse om Backa barnet. Backa barnet är en samverkansmodell som utgår från ett helhetsperspektiv där barnets situation sätts i centrum och där samordnade, tidiga insatser prioriteras för att förebygga både utsatthet och normbrytande beteenden.

När det kommer till våldsbrott sker det förebyggande arbetet mest effektivt genom att tidigt uppmärksamma och åtgärda det lindriga våldet. Våldspyramiden nedan visar på vikten av att ingripa tidigt för att hindra ett allt grövre våldsutövande. Kostnaderna för samhället att arbeta med åtgärder i botten av pyramiden är också lägre. Ju högre upp i pyramiden, desto grövre våld, större mänskligt lidande och dyrare kostnader för samhället.

Figur 2. Våldspyramid som visar på normalisering av våldsformer. Källa: Borås projekt, En kommun fri från våld

2.3 Förebyggande insatser på tre nivåer

Samhällets förebyggande insatser delas ofta in i tre nivåer: universell, selektiv och indikerad nivå. Insatser på universell nivå riktar sig till alla eller de flesta, insatser på selektiv nivå fokuserar på områden eller grupper med större risk, medan insatser på indikerad nivå är inriktade på enskilda individer som behöver särskilt stöd.

På liknande sätt kan brottsförebyggande åtgärder också delas in i det som kallas primär, sekundär eller tertiär brottsprevention *(se figur 3)*.

Figur 3. Preventionens olika nivåer. Källa: Brå

Om ett problemområde exempelvis är störande mopedkörning på en parkering vid flerfamiljshus så skulle exempel på insatser på respektive nivå kunna se ut som följande:

Indikerad/ tertiär nivå	• Riktade insatser mot identifierade individer som återkommande har "buskört" • Kontroll av mopeder i det aktuella området • Trimmade mopeder beslagtas
Selektiv/ sekundär nivå	• Riktad informations- och utbildningsinsats riktad till femtonåringar
Universell/ primär nivå	• Öka medvetenhet om lagar/regler genom uppsatt info i alla trapphus • Översyn av parkeringsplatsen • Skyltning om förbud mot mopedkörning

Ett framgångsrikt brottsförebyggande arbete behöver genomföras på alla nivåer samtidigt: indikerad, selektiv och universell. I samhället kan generellt ses en tendens att fokus på det brottsförebyggandet arbetet läggs på indikerad och selektiv nivå, det vill säga när ett brott redan har skett, trots att de effektivaste och minst kostsamma insatserna återfinns på universell nivå.

3. Samordning av det brottsförebyggande arbetet i Österåkers kommun

Enligt lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ska kommunen ansvara för samordningen av det brottsförebyggande arbetet inom sitt geografiska område. Kommunen ska verka för överenskommelser om samverkan med relevanta aktörer samt hantera brottsförebyggande frågor i ett strategiskt råd. I det här avsnittet presenteras Österåkers kommuns samordning av det brottsförebyggande arbetet.

3.1 Österåkers kommuns strategiska råd

Det strategiska rådet syftar till att ta ett helhetsgrepp gällande de brottsförebyggande frågorna, lägesbilder och analyser. Det handlar bland annat om att arbeta strategiskt med planering, prioritering och uppföljning av det brottsförebyggande arbetet och den åtgärdsplan som kommunen tagit fram till lägesbilden. Rådet utgörs av kommunledning, tjänstepersoner, polis från lokalpolisområdet och andra samhällsaktörer som är viktiga i det brottsförebyggande arbetet.

3.2 Avdelningen för säkerhet, trygghet och civil beredskap

Avdelningen för säkerhet, trygghet och civil beredskap är organisatoriskt placerad inom Kommunstyrelsens förvaltning och inrymmer flera ämnesområden varav ett av dessa är trygghetsarbetet. Avdelningens trygg- och säkerhetssamordnare arbetar övergripande i kommunen med social- och situationell prevention och arbetet sker i samverkan med kommunens övriga förvaltningar.

I det övergripande arbetet med social prevention ingår bland annat att samordna kommunens samverkansgrupp för social hållbarhet och folkhälsa och att utbilda gruppledare i ABC (alla barn i centrum) föräldrastödsgrupper. Likaså ingår att samordna genomförande av Youth Aware of Mental Health (YAM) i kommunens skolor samt kommunens våldsförebyggande arbete.

När det gäller den situationella preventionen sker detta i nära samarbete med samhällsbyggnadsförvaltningen där det nationella konceptet BoTryggt2040 är vägledande för arbetet. Konceptet ämnar stötta det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet vid planering, utformning, byggande, och vidareutveckling av nya och befintliga fysiska miljöer.

3.3 Effektiv samordning för trygghet (EST)

Sedan 2023 arbetar kommunen enligt arbetsmetoden Effektiv Samordning för Trygghet (EST). EST är en systematisk och kunskapsbaserad samverkansmetod där kommunen, Polismyndigheten och fastighetsägare – tillsammans med andra relevanta aktörer – samverkar för att förebygga brottslighet och stärka tryggheten i offentliga miljöer.

Syftet med EST är att skapa en gemensam, aktuell och delad lägesbild som utgör grund för gemensamma analyser, prioriteringar och samordnade åtgärder. Genom att samla och analysera information från flera aktörer skapas bättre förutsättningar att tidigt identifiera otrygghetsskapande tendenser, rikta insatser där de gör störst nytta samt följa utvecklingen över tid. Arbetssättet utvecklas kontinuerligt och anpassas utifrån förändringar i lägesbilden, erfarenheter och nya behov.

I Österåkers kommuns EST-grupp ingår representanter från kommunen, Polismyndigheten, fastighetsägare, bevakningsbolag, Räddningstjänsten, kollektivtrafiken samt nuvarande ägare av Åkersberga centrum. EST-gruppen har en fast bas av representanter från centrala aktörer som säkerställer kontinuitet i arbetet. Gruppens sammansättning är samtidigt flexibel och kan vid behov kompletteras med ytterligare aktörer utifrån aktuella trygghetsutmaningar och geografiska fokusområden.

Analysarbetet bedrivs systematiskt på veckobasis, vilket möjliggör både operativa och strategiska insatser. Kommunen använder det digitala analysverktyget Embrace för inrapportering och sammanställning av otrygga platser och otrygghetsskapande händelser samt för bearbetning av viss statistik över polisanmälda brott. Denna statistik tillhandahålls genom Polismyndighetens nationella sammanställningar som distribueras månadsvis till kommunerna. Embrace fungerar därmed som ett centralt stöd i arbetet med att ta fram, analysera och följa upp kommunens samlade lägesbild

EST-gruppen tar veckovis fram en aktuell lägesbild som graderas utifrån en samlad bedömning av trygghetspåverkan på lokalsamhället. Bedömningen kategoriseras i fyra färgnivåer:

Grönt	Låg otrygghetspåverkan på lokalsamhället.
Gult	Viss otrygghetspåverkan på lokalsamhället.
Orange	Ökad otrygghetspåverkan på lokalsamhället.
Rött	Stor otrygghetspåverkan på lokalsamhället.

Färgnivåerna används som ett gemensamt verktyg för att bedöma behovet av samordning och åtgärdsintensitet, snarare än som ett betyg på enskilda områden. Lägesbilderna utgör underlag för gemensamma prioriteringar, beslut om förebyggande och trygghetsskapande åtgärder, ansvarsfördelning mellan aktörer samt systematisk uppföljning inom EST-arbetet.

Även i grönt läge identifieras lokala variationer som kan kräva fortsatt uppmärksamhet, samverkan och vid behov riktade insatser. Inom ramen för EST-arbetet identifieras geografiska områden ut och prioriteras löpande.

Den övergripande lägesbilden för Österåkers kommun har under 2025 bedömts ligga på grön nivå. Ett grönt läge innebär dock inte avsaknad av problem, utan att den samlade trygghetspåverkan bedöms vara hanterbar.

Inom ramen för lägesbilden har Åkersberga centrums inomhusmiljö identifierats utifrån återkommande signaler om otrygghet och ordningsproblematik, där särskilt biblioteket och dess närliggande ytor återkommande lyfts i EST-arbetet. Platsen fungerar som en samlingspunkt för ungdomar, främst under eftermiddag och tidig kväll, och problematiken är delvis säsongsbunden. I miljön förekommer återkommande vistelser där grupper uppehåller sig utan tydlig aktivitet och där platsen tas i anspråk på ett sätt som avviker från dess avsedda funktion. Samvaron präglas periodvis av avvikande, gränsöverskridande och uppmärksamhetssökande beteenden, friktion mellan grupper samt mindre ordningsstörningar, som i enstaka fall eskalerat till konflikter och brott.

I föregående lägesbild lyftes området kring Norrgårdsvägen fram då det av både boende, verksamma aktörer och i kommunens trygghetsmätningar hade förknippats med upplevd otrygghet. Med utgångspunkt från åtgärdsplanen genomfördes en fördjupad kartläggning över området av en extern utförare som sedan arbetade vidare med resultatet tillsammans med representanter från EST. Kartläggningen visade att den upplevda otryggheten i området framförallt berodde på separerade gångstråk, oanvända ytor med mycket buskage samt svåröverblickbara och mörka platser. Detta påverkade hur platsen användes och uppfattades, trots att vardagsbilden ofta beskrevs som relativt lugn.

Bevakningsbolaget

Bevakningsbolaget utgör en viktig operativ resurs i kommunens trygghets- och brottsförebyggande arbete genom bevakning av kommunala lokaler samt social rondering och uppsökande närvaro i offentliga miljöer. Närvaron, både till fots och med bil, bidrar till ökad synlighet och möjliggör tidig upptäckt av otrygghetsskapande situationer.

I det uppsökande arbetet förs löpande dialog med ungdomar, vilket ger värdefull information om rörelsemönster, situation och eventuella riskbeteenden. Bevakningsbolagets rapportering utgör därmed ett viktigt kunskapsunderlag i kommunens samlade lägesbild och kompletterar övriga samverkansaktörer.

Vid behov görs orosanmälningar till socialtjänsten, vilket bidrar till tidiga och förebyggande insatser på individnivå. Arbetet bedöms utgöra en viktig skyddsfaktor i det lokala trygghetsarbetet.

Insatsernas inriktning anpassas utifrån EST-gruppens gemensamma lägesbild, med fokus på prioriterade områden och tider. Sammantaget bidrar bevakningsbolaget till att stärka kommunens förmåga att tidigt identifiera risker och vidta förebyggande åtgärder.

Nattvandring

Nattvandringsverksamheten samordnas av kommunen och arbetsleds operativt av väktare. Väktarna ansvarar för genomgång inför passen, områdesindelning och löpande stöd under kvällen. Nattvandringen utgör ett komplement till övrigt trygghetsarbete.

I Österåker bedöms nattvandringen vara en välfungerande och etablerad verksamhet där samtliga planerade tillfällen blir fullbokade. Den höga efterfrågan, tillsammans med den kontinuerliga vuxennärvaron, indikerar ett starkt lokalt engagemang och bidrar till ökad upplevd trygghet i kommunen.

3.4 Samverkan

Det finns flera aktörer i lokalsamhället som på respektive sätt fyller en viktig funktion i det brottsförebyggande arbetet. Nedan nämns aktörer som pekats ut som särskilt betydande för det brottsförebyggande arbetet i Österåker.

Stödcentrum Södra Roslagen

Stödcentrum Södra Roslagen är en samverkan mellan i nordost och polisen och erbjuder specialiserat stöd till brottsutsatta, vittnen och anhöriga samt sedan 2025 även till unga misstänkta gärningspersoner.

Under 2025 inkom totalt 123 ärenden, vilket är i samma nivå som den förra lägesbilden. För Österåkers kommun rörde 24 procent av ärendena (30 stycken) unga boendes i kommunen. Brottsbilden domineras av sexualbrott och misshandel. Medlingsverksamheten har under året varit särskilt aktiv i kommunen och hanterat sju enskilda ärenden rörande unga misstänkta gärningspersoner hemmahörande i Österåker.

Kvinnojouren i Österåker

Kvinnojouren i Österåker är en lokal ideell förening som erbjuder våldsutsatta i kommunen samtalsstöd och anonym chatt under tystnadsplikt. Under året genomfördes 365 stödsamtal via telefon och ett hundratal personliga möten.

Verksamheten är en viktig del av kommunens stöd och bedrivs i samverkan med Österåkers kommun, bland annat genom våldsförebyggande insatser, utbildningar och informationskampanjer. Sedan 2024 finns ett treårigt IOP-avtal med kommunen.

Brottsofferjouren Roslagen

Brottsofferjouren Roslagen erbjuder kostnadsfritt stöd till brottsoffer, vittnen och deras anhöriga. Målgruppen omfattar boende i bland annat Österåker, där verksamheten utgör ett komplement till samhällets insatser och samverkar med exempelvis polisen. Föreningen består av både anställd personal och ideella stödpersoner.

Österåkers kommun ingick den 1 januari 2024 ett IOP-avtal med verksamheten. Under 2025 inkom 101 ärenden från kommunen, en minskning med 12 ärenden, jämfört med 2023. Majoriteten av de hjälpsökande är kvinnor och den vanligaste åldersgruppen är 26–64 år. De vanligaste brottstyperna är bedrägerier, ofredande, misshandel och olaga hot.

Ungdomsjouren Bellis

Ungdomsjouren Bellis är en ideell, religiöst och partipolitiskt obunden verksamhet som erbjuder stöd till ungdomar, främst via anonym chatt. Verksamheten kompletteras med skolbesök, föreläsningar och lovaktiviteter. Jouren samverkar med Österåkers kommun i det våldsförebyggande arbetet. Under 2025 hanterades 278 stödsamtal, främst om psykisk ohälsa samt frågor om kropp, hälsa och relationer.

Föreningslivet

Föreningslivet i Österåker utgör en viktig skyddsfaktor i det brottsförebyggande arbetet genom att erbjuda barn, unga och vuxna meningsfulla fritidsaktiviteter, social gemenskap och trygga vuxenkontakter. Idrotts-, kultur- och friluftsföreningar bidrar till inkludering, delaktighet och positiva sociala normer, vilket kan minska risken för utanförskap och normbrytande beteenden. Föreningslivet fungerar också som en viktig samverkanspart för kommunen genom sin lokala förankring och möjlighet att tidigt uppmärksamma behov och signaler i lokalsamhället.

Österåker-Östra Ryds församling

Församlingen samverkar med Österåkers kommun i det våldsförebyggande arbetet, bland annat genom ”En vecka fri från våld”. Verksamheten erbjuder även stöd till våldsutsatta samt bedriver barn- och ungdomsverksamhet, föräldracafé, familjerådgivning och samtalsakut.

Barnavårdscentralen (BVC), Barnmorskemottagningen (BMM) och Familjecentralen

Familjecentralen i Österåker är en samverkan mellan kommunen och regionen som möjliggör tidiga, förebyggande insatser för familjer. Här ingår socialtjänst, öppen förskola, barnmorskemottagning och barnhälsovård, som erbjuder stöd från graviditet och framåt genom rådgivning, hembesök och föräldragrupper, både generella och riktade.

Det nära samarbetet skapar goda förutsättningar för ett samlat stöd till små barn och deras familjer. I kommunen finns även en tvärprofessionell samverkansgrupp som fångar upp familjer redan under graviditeten.

Fastighetsbolag

Fastighetsaktörerna i Österåker kommun utgör en viktig samverkanspart med stor potential att bidra till det brottsförebyggande arbetet, särskilt genom gemensam lägesbild och riktade insatser i områden.

Citycon (ägare av Åkersberga centrum)

Citycon är en central samverkansaktör med stor betydelse i det brottsförebyggande arbetet, då de förvaltar lokaler i kommunens enda centrumområde. Samverkan sker både inom EST-gruppen och i ett gemensamt forum med kommunen där säkerhetsfrågor hanteras utifrån aktuell lägesbild.

3.5 Samverkansforum för tidig upptäckt och samordnade insatser

I Österåkers kommun finns flera etablerade samverkansforum med fokus på att tidigt identifiera riskbeteenden hos barn och unga samt att samordna förebyggande och stödjande insatser. Dessa forum utgör centrala delar i kommunens arbete med social prevention och bidrar till att skapa en gemensam lägesbild samt möjliggöra träffsäkra åtgärder.

Individforum

Ett operativt forum där socialtjänst och polis samverkar kring enskilda individer. Syftet är att tidigt fånga upp barn och unga med begynnande normbrytande beteende eller kriminalitet samt att möjliggöra snabba, koordinerade insatser utifrån individens behov.

SSPF (skola, socialtjänst, polis och fritid)

SSPF en strukturerad samverkansform där flera aktörer gemensamt identifierar och följer upp barn och unga i riskzon. Arbetet syftar till att stärka skyddsfaktorer, såsom skolanknytning och fungerande fritid, samt att samordna insatser i ett tidigt skede för att motverka en negativ utveckling.

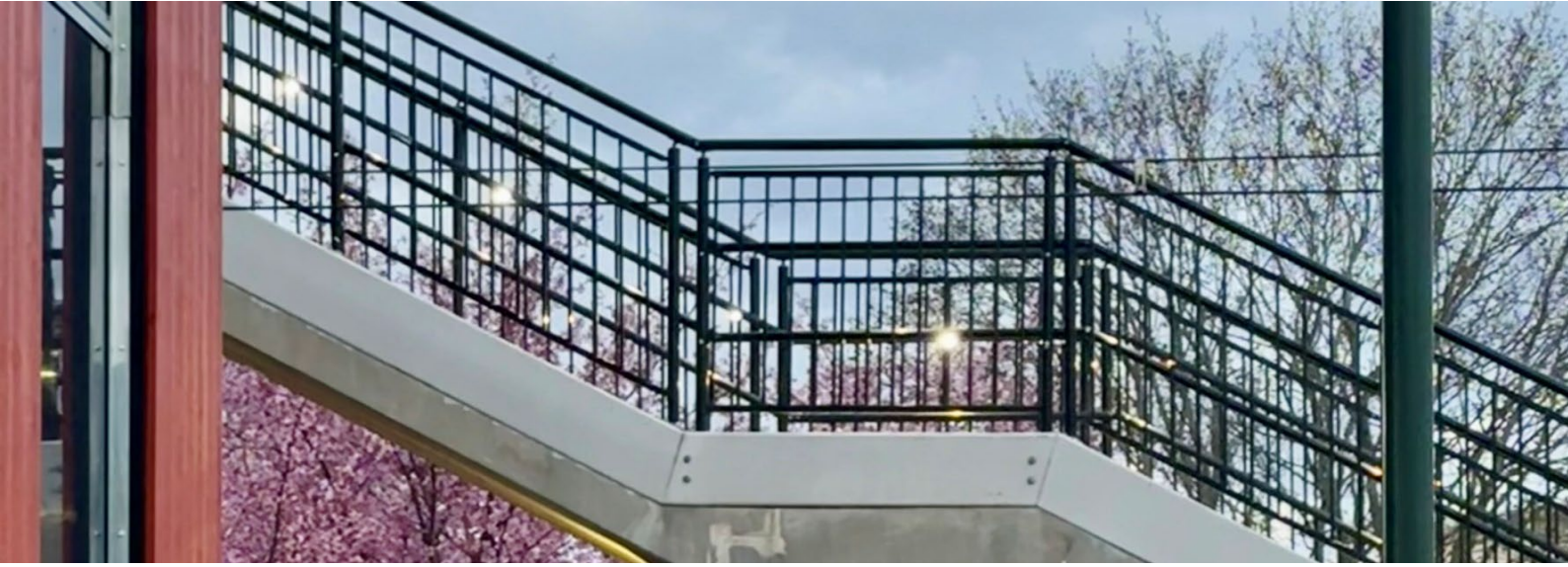
BOB (barn och unga i organiserad brottslighet)

BOB är en samverkansstruktur för ett sammanhållet arbete med barn och unga som riskerar att begå eller begår grova brott, i miljöer kopplade till organiserad brottslighet. I Österåker deltar polis, utbildning, socialtjänst och utbildningsförvaltning.

Sammantaget bidrar dessa forum till att stärka kommunens förmåga till tidig upptäckt, samordning och ett kunskapsbaserat förebyggande arbete. Behovet av utvecklad samverkan mellan olika aktörer och forum är samtidigt identifierat som en viktig del i det fortsatta arbetet.

3.6 Kamerabevakning i Åkersberga

Som en del i arbetet med att skapa säkerhet och trygghet finns kamerabevakning i utvalda offentliga miljöer runt om i kommunen. Syftet med att bedriva kamerabevakning är att förebygga, förhindra, upptäcka och utreda brott samt störning av allmän ordning och säkerhet. Kamerabevakningen får endast ske om det enligt kamerabevakningslagen och dataskyddsförordningen (GDPR) finns en laglig grund för detta och kommunens kamerabevakning sker enligt tillstånd av Integritetsskyddsmyndigheten (IMY).

4. Övergripande lägesbild för Österåkers kommun

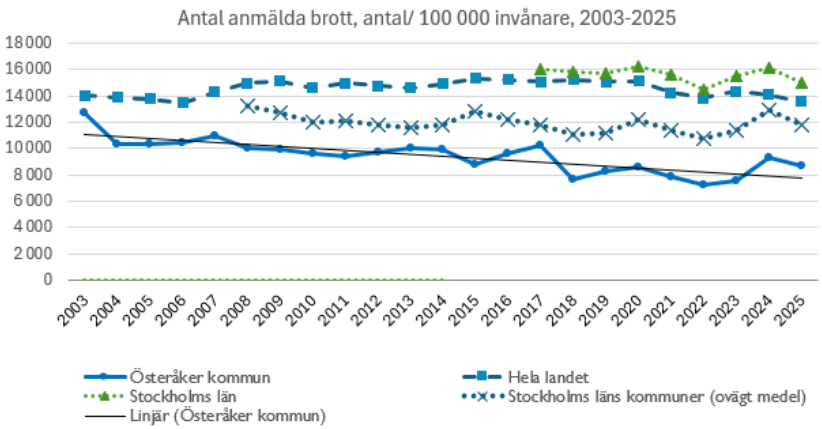
I det här avsnittet presenteras statistik över anmälda brott inom Österåkers geografiska område. Statistiken fokuserar i huvudsak på år 2025 men omfattar även jämförelser över tid, samt hur Österåkers brottslighet ser ut i relation till riket och Stockholms läns kommuner.

4.1 Minskar eller ökar brottsligheten?

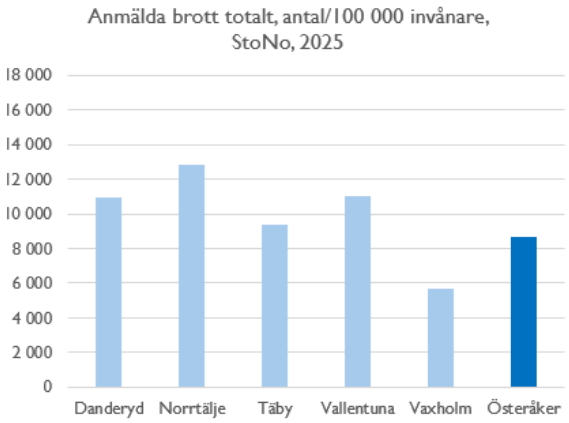
Den långsiktiga utvecklingen av antalet anmälda brott per 100 000 invånare i Österåkers kommun visar ingen generell ökning av brottsligheten, utan snarare en minskande trend över tid, med variationer mellan enskilda år. Under senare år kan en viss uppgång noteras 2024 vilken följs av en nedgång 2025. Nivåerna 2024 och 2025 är dock lägre än vid inledningen av tidsperioden. Den ökning som kan skönjas i Österåker under de senaste åren följer samma utvecklingsmönster som i Stockholms län, vilket indikerar att förändringen inte är unik för kommunen *(se Figur 4)*.

Utvecklingen visar samtidigt att olika brottskategorier utvecklas i olika riktning över tid. Vissa brottstyper, såsom bedrägeribrott, har ökat i relativ betydelse under senare år, medan andra kategorier, exempelvis stöld- och tillgreppsbrott, har minskat. Detta innebär att förändringar i den samlade brottsnivån delvis döljer förskjutningar mellan olika typer av brott, vilket är viktigt att beakta vid tolkning av utvecklingen.

I jämförelse med kommunerna i Stockholm Nordost har Österåker 2025 lägre nivåer av anmälda brott än Danderyd, Täby, Vallentuna och Norrtälje. Endast Vaxholm uppvisar en lägre nivå än Österåker. Det finns inga tydliga tecken på en ökning av brottsligheten i Österåker, utan den totala nivån är låg i jämförelse med både riket och närliggande kommuner. (*se Figur 5*).

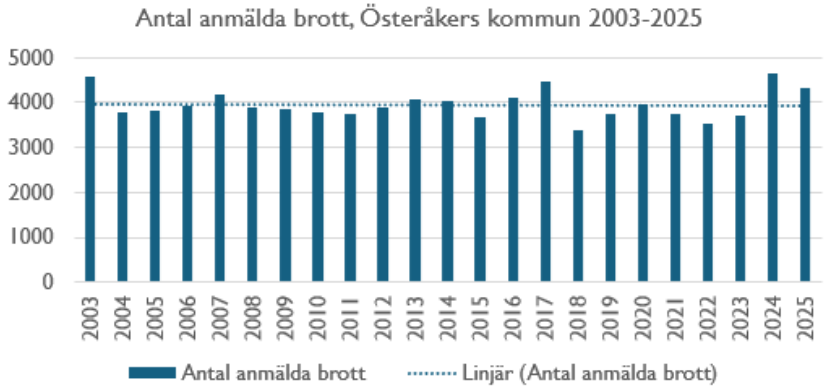
Figur 4. Källa: Brå

Figur 5. Källa: Brå

Antalet faktiskt anmälda brott i Österåkers kommun uppgår under 2003–2025 i huvudsak till cirka 3 500–4 500 brott per år. Utvecklingen präglas av variationer mellan enskilda år, med lägre nivåer under perioden 2018–2022, följt av en uppgång 2024 och en minskning 2025. Den långsiktiga trenden är i princip oförändrad. Antalet anmälda brott tar inte hänsyn till förändringar i befolkningsstorlek. För analyser som beaktar befolkningsutvecklingen används därför måttet antal anmälda brott per 100 000 invånare (*se Figur 4*).

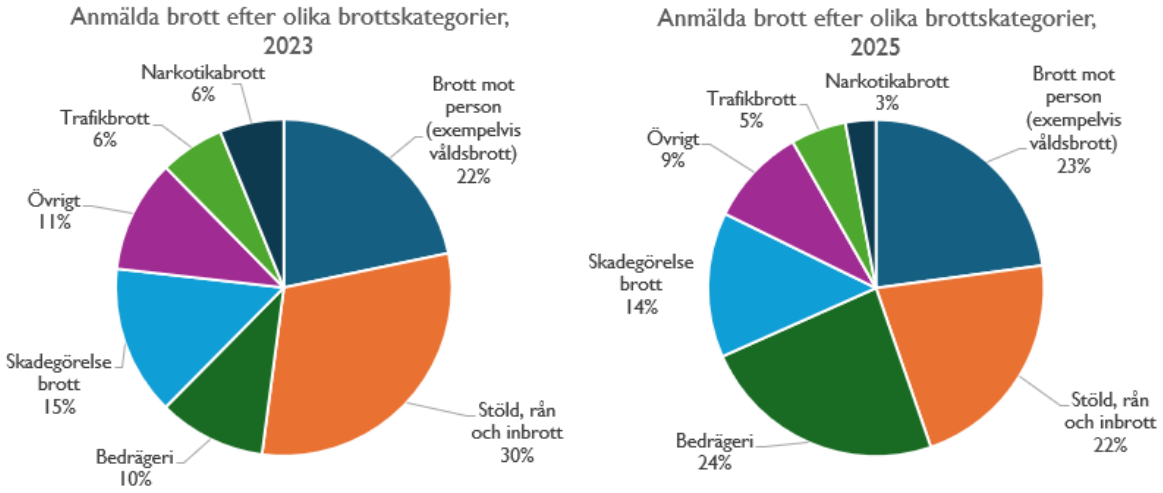
Figur 6.

Källa: Brå

4.2 Vilka brott begås?

Det är viktigt att bryta ner den totala mängden anmälda brott i olika kategorier för att få en mer detaljerad bild. Fördelningen av anmälda brott ser ut på följande sätt för Österåker 2023 respektive 2025 (*se Figur 7*).

Figur 7. Källa: Brå

Diagrammen visar att brottsmönstret i Österåkers kommun har förändrats mellan 2023 och 2025, med tydliga förskjutningar mellan brottskategorier. Stöld-, rån- och inbrott har minskat, från 30 procentenheter 2023 till 22 procentenheter 2025, medan bedrägeribrott ökat, från 10 till 24 procentenheter, och utgör därmed en av de största brottskategorierna det senaste året, vilket ligger i linje med den nationella trenden.

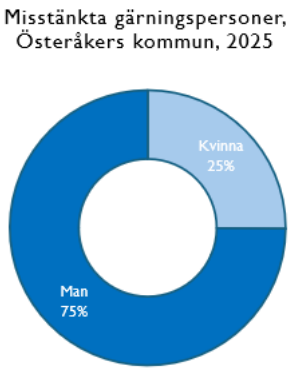
Narkotikabrott utgör en mindre andel av anmälda brott 2025 än 2023, medan trafikbrott inte har minskat i samma utsträckning. Båda är så kallade upptäcktsbrott och påverkas i hög grad av polisens närvaro, prioriteringar och kontrollinsatser.

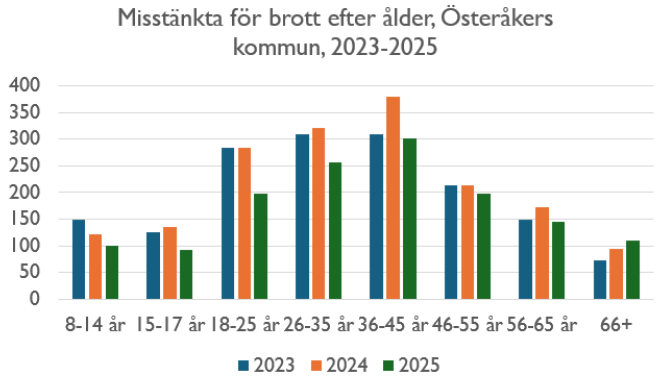
4.3 Vem misstänks för brott?

Polisens och Brå:s statistik bygger inte på domar, utan på vilka personer som misstänks för brott. En misstänkt kan dessutom vara misstänkt för ett eller flera brott. Det går därför inte att likställa kategorin ”misstänkta för brott” med ”personer som begår brott”. Att analysera misstänkta kan ändå ge bättre förståelse för vilka som begår brott och deras gemensamma faktorer, vilket är viktigt för att utveckla mer riktade och effektiva brottsförebyggande insatser. Antalet misstänkta 2025 är färre än 2023, men antalet anmälda brott är fler.

Enligt polisens statistik utgör män den största andelen (75 procent) av de som registrerats som misstänkta för brott i Österåker (*se Figur 8*). Det ligger också i linje med nationell statistik. Män begår fler och grövre brott än kvinnor. När det gäller sexualbrott är skillnaderna mellan kvinnor och män som störst.

När det gäller ålder finns det tydliga mönster bland de som misstänks för brott. Flest misstänkta gärningspersoner återfinns i åldersgruppen 26–45 år i Österåker. I den förra lägesbilden noterades att antalet misstänkta unga i åldern 8-14 år ökat de senaste åren, nu har trenden vänt och antalet misstänkta är färre 2025 än 2023 (*se Figur 9*).

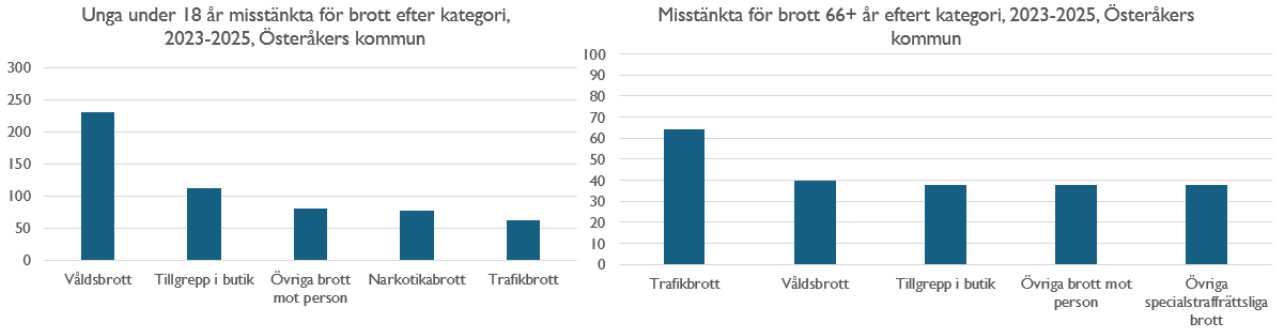

Figur 8. Källa: Polismyndigheten

Figur 9. Källa: Polismyndigheten

Statistiken indikerar tydliga skillnader mellan åldersgrupper när det gäller vilka brott man misstänks för. Bland unga under 18 år dominerar våldsbrott och tillgrepp i butik, medan narkotika- och trafikbrott förekommer i lägre omfattning. I åldersgruppen 18–65 år är våldsbrott fortsatt vanligt, men även bedrägeribrott, trafikbrott och andra brott mot person utgör en betydande andel. För personer 66 år och äldre är trafikbrott den vanligaste brottskategorin, följt av våldsbrott och tillgrepp i butik. Det är viktigt att betona att statistiken avser misstankar och inte lagföringar, samt att en och samma person kan vara misstänkt för ett eller flera brott, vilket innebär att uppgifterna inte ska tolkas som antal unika individer.

Figur 10. Källa Polismyndigheten. Statistik över de fem vanligaste brottskategorierna kopplat till ålder på misstänkt.

Utöver ålder och kön finns andra faktorer som har diskuterats i relation till brottslighet, exempelvis socioekonomiska förhållanden och bakgrund. Brå har analyserat dessa samband i flera rapporter och konstaterar att det finns skillnader mellan grupper, men att det inte går att fastställa enskilda orsaker till att vissa individer oftare misstänks för brott. Forskningen visar istället att brottslighet påverkas av ett samspel mellan flera faktorer på olika nivåer. På individnivå kan exempelvis psykisk ohälsa, impulsivitet och riskbruk av alkohol eller droger ha betydelse. På familjenivå lyfter bland annat Socialstyrelsen fram uppväxtvillkor, föräldrars socioekonomiska situation, relationer i hemmet samt förekomst av våld eller bristande omsorg. Även skolrelaterade faktorer, såsom svag skolanknytning och låg måluppfyllelse, samt sociala faktorer som umgänge med normbrytande kamrater, kan påverka risken för brottslighet.

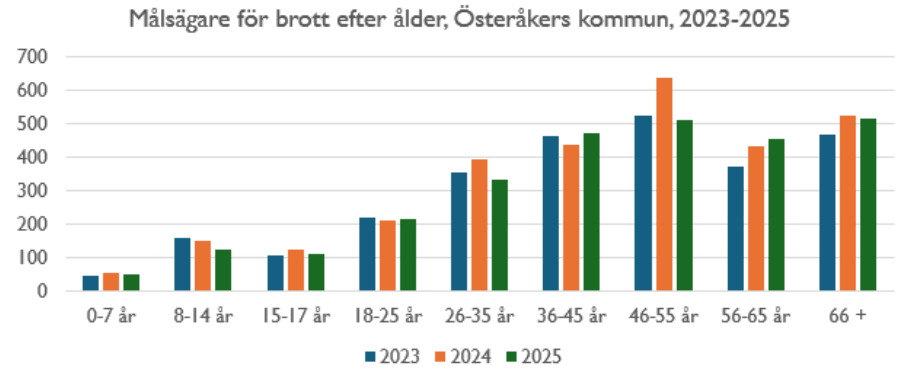
På en mer strukturell nivå kan faktorer som segregation, bostadsområde, tillgång till utbildning och arbetsmarknad samt exponering för kriminella miljöer ha betydelse. Dessa faktorer samspelar ofta med varandra och kan förstärka eller motverka varandra över tid.

Skillnader i brottsmisstanke beror mest sannolikt på ett komplext samspel mellan individuella, sociala och strukturella faktorer, snarare än enskilda förklaringar. Detta innebär att förebyggande arbete behöver utgå från en samlad bedömning av flera risk- och skyddsfaktorer.

4.4 Vem utsätts för brott?

Alla anmälda brott i Österåker har inte en målsägande, det vill säga en person som blivit utsatt för brott (något som saknas när det gäller exempelvis bruk av narkotika eller fortkörning). Likaså kan målsägarna till ett brott både vara en fysisk person eller juridisk person, det vill säga ett företag, förening, myndighet eller kommun. Statistik från polismyndigheten visar att drygt 20 procent av målsägarna 2025 var en juridisk person.

Fördelningen av målsägande i Österåkers kommun är relativt jämn mellan könen under perioden 2023–2025 och målsägarna är ofta en person i vuxen ålder (*se Figur 11*).

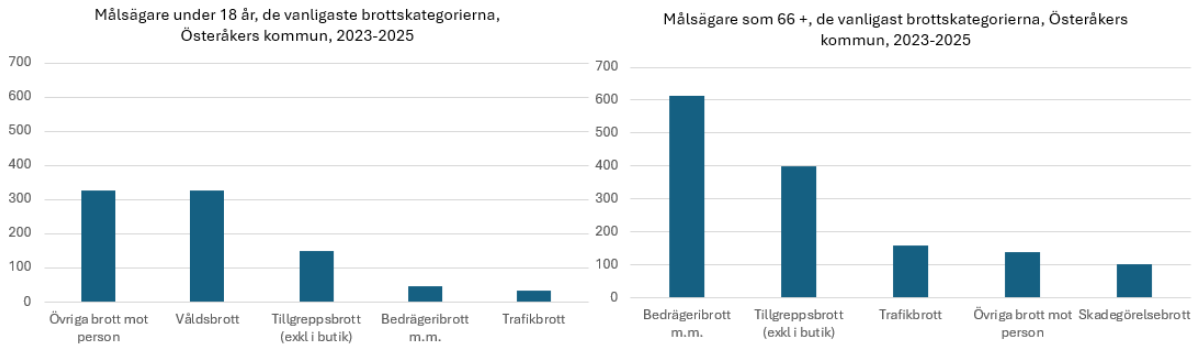

Figur 11. Källa: Polismyndigheten

År 2025 uppgår antalet målsägare till cirka 2 800, vilket är i nivå med 2023 och 2024. Av dessa är omkring 300 barn och unga under 18 år vardera år, varav cirka 50 är under 7 år. Även om barn och unga utgör en mindre andel av det totala antalet målsägare, framstår de tydligt som en fortsatt betydande och särskilt skyddsvärd grupp.

Figur 12 visar de tre vanligaste brottstyperna där det finns en målsägare som är under 18 år respektive över 66 år. För målsägare 66 år och äldre dominerar bedrägeribrott, tillgreppsbrott är den näst vanligaste brottskategorin i denna åldersgrupp, medan trafikbrott och övriga brott mot person förekommer i mer begränsad omfattning *(se figur 12)*.

För barn och unga under 18 år är övriga brott mot person och våldsbrott de vanligaste brottskategorierna. Tillgreppsbrott förekommer medan bedrägeribrott och trafikbrott utgör en mindre del av brottsutsattheten. Utvecklingen visar därmed att brottstyperna skiljer sig tydligt mellan äldre och barn, vilket understryker behovet av åldersanpassade förebyggande insatser (*se figur 12*).

Figur 12. Källa: Polismyndigheten

4.5 Var sker brotten?

I regional lägesbild, om livsvillkor, brott, narkotika samt otrygghet i Stockholms län 2025 finns en kommunal jämförelse avseende livskvalitetsbrott.

Livskvalitetsbrott omfattar polisanmälda brott och ordningsstörningar som påverkar tryggheten i vardagen för personer som bor, vistas eller verkar i ett område. Livskvalitetsbrotten består av 100 utvalda brottskoder och delas in i tio brottskategorier där den största kategorin är skadegörelse och den minsta är våldtäkt utomhus. Förutom skadegörelse är fordons- och narkotikabrott de största kategorierna. Ofredande och olaga hot är de enda kategorier som ökat mellan 2024 och 2025, övriga har minskat eller är oförändrade.

I tabellen nedan är kommunerna färgsatta efter:

Grön: nio kommunerna med lägst antal livskvalitetsbrott

Gul: de åtta kommunerna i mitten

Orange: de nio kommunerna med högst antal livskvalitetsbrott

I rapporten dras slutsatsen att rankingen är stabil över tid, vilket innebär att få kommuner byter ”färgkategori” mellan åren, även om de kan byta placering inom sin kategori. Österåker är en ”grön” kommun och placerar sig bland kommunerna med relativt lågt antal livskvalitetsbrott. Detta gäller både vid jämförelse av det totala antalet anmälda brott och vid jämförelse av antalet anmälda brott per 10 000 invånare, såväl inklusive som exklusive skadegörelse.

Totalt anmälda livskvalitetsbott

Kommun	2023	2024	2025
Vaxholm	145	154	150
Nykvarn	266	375	309
Salem	704	711	611
Ekerö	778	1045	953
Österåker	1463	1664	1262
Danderyd	2703	2419	1586
Lidingö	1355	1691	1612
Värmdö	1544	1548	1683
Tyresö	2440	2409	1714
Nynäshamn	2678	2347	1868
Upplands Bro	1976	2125	1935
Vallentuna	1603	1790	2052
Upplands Väsby	3271	2647	2272
Norrtälje	3036	3131	2898
Täby	2280	3464	3124
Sollentuna	4222	4697	3312
Sigtuna	4050	9846	3502
Sundbyberg	3726	4221	4093
Huddinge	5816	5169	4811
Nacka	3686	3584	4856
Botkyrka	7351	7095	5117
Solna	6358	6644	5309
Järfälla	4349	5314	5478
Haninge	6564	6323	5616
Södertälje	7590	8719	6635
Stockholm	135176	119616	106211

Per 10 000 inv inkl skadegörelse

Kommun	2023	2024	2025
Vaxholm	123	131	129
Nykvarn	220	304	249
Österåker	296	334	252
Ekerö	270	362	328
Lidingö	280	350	333
Tyresö	496	491	345
Salem	404	406	351
Värmdö	332	332	362
Täby	298	446	398
Huddinge	510	453	419
Sollentuna	550	605	424
Nacka	333	320	428
Norrtälje	461	471	434
Upplands Väsby	651	526	450
Danderyd	831	746	487
Botkyrka	770	741	530
Haninge	659	627	554
Vallentuna	457	510	581
Upplands Bro	609	648	582
Järfälla	505	600	607
Nynäshamn	885	768	611
Solna	743	773	613
Södertälje	740	847	645
Sigtuna	771	1869	658
Sundbyberg	669	750	719
Stockholm	1365	1201	1062

Per 10 000 inv exkl skadegörelse

Kommun	2023	2024	2025
Vaxholm	99	83	96
Ekerö	137	153	147
Österåker	213	204	147
Vallentuna	206	160	157
Täby	195	195	179
Lidingö	180	219	182
Nykvarn	155	222	184
Danderyd	217	256	186
Nacka	231	223	199
Salem	242	250	218
Tyresö	303	299	230
Upplands Bro	277	260	231
Värmdö	242	216	245
Upplands Väsby	301	271	246
Sollentuna	291	319	266
Huddinge	280	269	273
Norrtälje	297	303	292
Nynäshamn	294	261	308
Botkyrka	373	349	308
Södertälje	338	345	318
Järfälla	348	372	338
Haninge	332	312	346
Solna	372	398	398
Sundbyberg	334	361	413
Sigtuna	443	1505	418
Stockholm	500	490	465

I arbetet med den regionala lägesbilden har även ett kartverktyg tagits fram som visar livskvalitetsbrott utifrån lägre geografisk nivå. Brottsligheten i Österåker är främst koncentrerad till Söra och Täljö-Runö, medan flertalet kommundelar har en betydligt lägre brottsnivå. Trots lokala skillnader visar jämförelsen med andra kommuner att Österåker har en relativt låg förekomst av livskvalitetsbrott både med och utan skadegörelse inräknat, vilket tyder på att trygghetsläget i kommunen som helhet är gott.

Polisanmälda livskvalitetsbrott 2025 per DeSO, regional lägesbild, Region Stockholm,	Fordons-brott	Inbrott	Miss-handel	Narkotika-brott	Ofre-dande	Olaga hot	Rån	Skade-görelse	Stöld person	Våldtäkt utomhus	Summa livvskvalitets-brott	Summa utan skadegörelse
Täljö-Runö	48	3	5	26	12	9		116	3	1	223	107
Söra	43	12	8	22	11	11		108	4		219	111
Hacksta-Centrumområdet	13	2	6	9	8	6		23			67	44
Södra Berga	14	4	7	4	8	10		16	1		64	48
Tuna	15	2	1	3	6	1	1	29			58	29
Rydbo	4	6		4	2	1		38			55	17
Ljusterö-omkringliggande skärgård	4	5	6	4	9	3		21			52	31
Brevik-Lervik	10	5	2	11	1	5		16			50	34
Skånsta	11	8	3	5	2	2		19			50	31
Sjökarby	8	2	1	5	6	2		18			42	24
Runö	16	2	1	3	9	3		5			39	34
Norrgårdshöjden	11	6	4	1	7	1		8			38	30
Roslagskulla-Furusundsleden	7	3	3	5	6	4		10			38	28
Högsättra	8	1	2	4	3	3	1	14			36	22
Margaretelund	4	3	4	2	5			15			33	18
Singö	8	3	5	5	4	2	1	3			31	28
Norra Berga	6		1	1	1	2		18	1		30	12
Österskär	6	3	1		4			15			29	14
Stava	4		4	2	1	2		14			27	13
Smedby	10	2	1	3	2	4		3			25	22
Norra Svinninge	1	1	3	2	2	4		5			18	13
Skärgårdsstad	3	1			2			9			15	6
Södra Svinninge	3	1		3	3			3			13	10
Flaxenvik	3	2	3	1		1		2			12	10

Figur 13. Polisanmälda livskvalitetsbrott, ett urval av 100 brottskoder, Regional lägesbild, trygghet-otrygghet

5. Våldsbrott

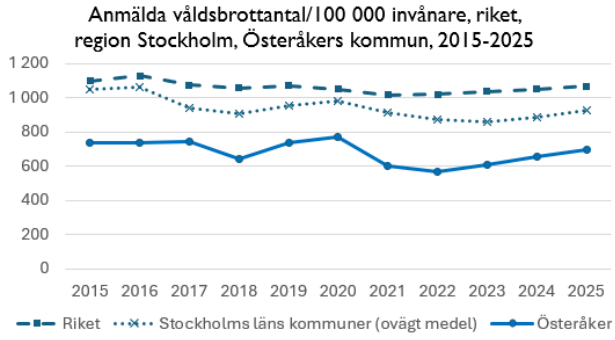
I det här avsnittet presenteras en fördjupning och orsaksanalys av våldsbrotten i Österåker. Våldsbrott handlar om brott mot människors fysiska och psykiska integritet. Det rör sig exempelvis om dödligt våld, misshandel, rån, hot och sexualbrott.

5.1 Våldsbrott

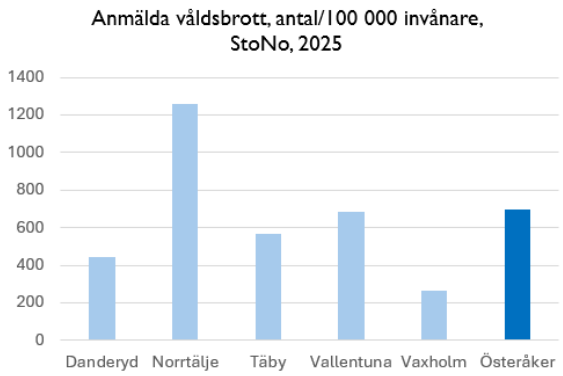
Brås statistik över anmälda våldsbrott omfattar försök till mord eller dråp, misshandel, våldtäkt, grov kvinnofridskränkning, grov fridskränkning, våld mot tjänsteman samt rån. Antalet anmälda våldsbrott i Österåkers kommun ligger på en lägre nivå än både riket och länet.

Sedan 2022 har en ökning av antalet våldsbrott noterats, där utvecklingen i Österåker är något större än i riket som helhet, både i antal och i procent *(se Figur 14)*. Ökningen bedöms ha flera möjliga förklaringar och kan delvis kopplas till ökad upptäckt och anmälningsbenägenhet, särskilt avseende våld i nära relation. Jämförelsen med närliggande kommuner år 2025 visar att Österåker har högre nivåer av anmälda våldsbrott per 100 000 invånare än Täby, Danderyd och Vaxholm, men lägre nivåer än Norrtälje *(se Figur 15)*.

Variationer i brottsnivåer kan även påverkas av faktorer som befolkningssammansättning, sociala förhållanden och exponering för riskmiljöer.

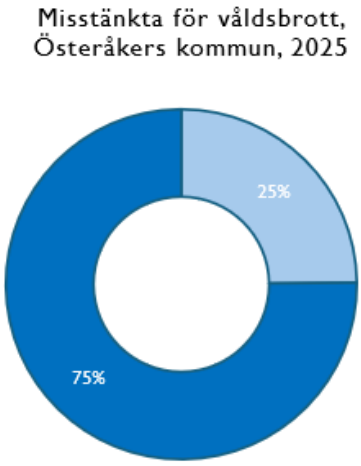

Figur 14. Källa: Brå

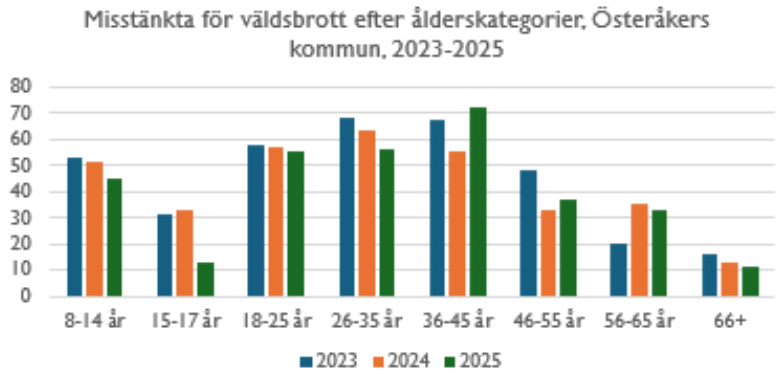

Figur 15. Källa: Brå

Enligt polisens statistik står män för majoriteten (75 procent) av antalet misstänka våldsbrott (*se Figur 16*). Antalet misstänkta för våldsbrott i Österåkers kommun uppgår till cirka 330 personer år 2025. Våldsbrott är i huvudsak koncentrerade till vuxna, både sett till antal och relativ fördelning. I den förra lägesbilden noterades en ökning i åldersgruppen 8–14 år. Utfallet för perioden 2023–2025 visar något färre misstänkta i unga åldrar, främst i åldern 15-17 år (se Figur 17).

Figur 16. Källa: Polismyndigheten

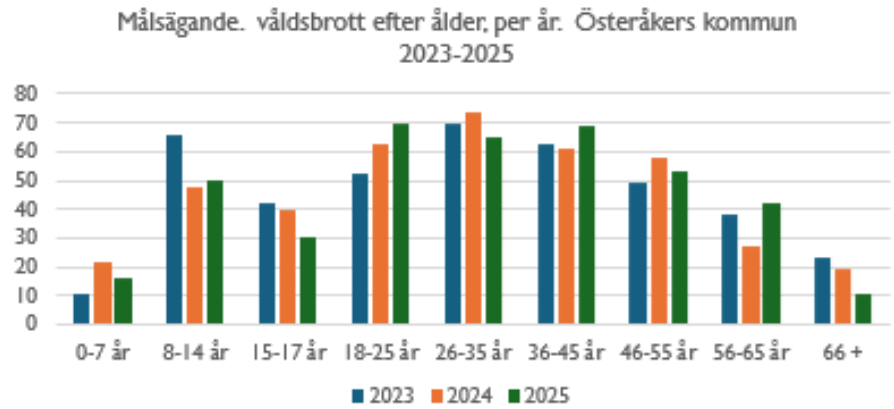

Figur 17. Källa: Polismyndigheten

Nationellt beskrivs en utveckling där barn och unga rekryteras till kriminella nätverk för att utföra brott, däribland våldsbrott. Rekryteringen sker både i fysiska och digitala miljöer, där sociala medier, spelplattformar och krypterade kommunikationslösningar används som kontaktvägar. Den nationella kunskapsbilden understryker behovet av tidiga och samordnade insatser för att minska risken att barn och unga involveras i våldsbrott och kriminella miljöer. För mer information kring barn och unga se kapitel 11.

Målsägande

Antalet målsägande för våldsbrott i Österåkers kommun har legat på en relativt stabil nivå under perioden 2023–2025, med omkring 400 målsägande per år. Diagrammen visar att målsägande i huvudsak återfinns bland vuxna och att antalet gradvis minskar i de äldre åldersgrupperna. För vart och ett av de tre åren är omkring 100 barn och unga under 18 år målsägande vid våldsbrott, vilket indikerar en stabil men fortsatt betydande utsatthet bland barn (*se Figur 17*). För mer information kring utsatthet hos barn och unga se kapitel 10.

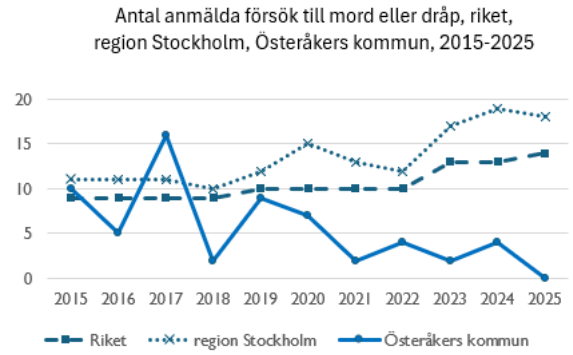
Figur 17. Källa: Polismyndigheten

5.2 Dödligt våld

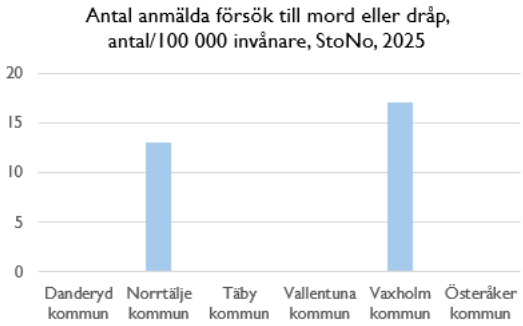
I denna kategori ingår mord, dråp, barnadråp samt vållande till annans död. Dödligt våld utgör en mycket liten del av alla anmälda brott, men är ändå en viktig kategori att beakta eftersom det handlar om mycket allvarliga brott. Det är viktigt att vara medveten om att anmälda fall av mord eller dråp kan innehålla fall som sedan visar sig bero på olyckor, suicid eller naturliga förklaringar. Nationellt har skillnaden mellan anmälda brott och konstaterade fall ökat över tid. Brås genomgång av konstaterade fall av dödligt våld i Sverige 2002–2025 visar att utvecklingen kan delas in i flera perioder, där perioden 2015–2023 utmärks av en klart högre nivå än tidigare år. De senaste två åren, 2024 och 2025, markerar enligt Brå en tydlig förändring i utvecklingen, med ett lägre antal fall av dödligt våld jämfört med den föregående perioden. Samtidigt betonar Brå att nivåerna fortfarande ligger över de nivåer som rådde före 2015, och att utvecklingen därför behöver följas över tid innan långsiktiga slutsatser kan dras.

I ett kommunalt perspektiv, såsom för Österåker, är det viktigt att notera att dödligt våld förekommer i mycket låga absoluta tal, vilket innebär att enskilda händelser kan få stor påverkan på statistiken. Brås bedömningar understryker vikten av långsiktigt förebyggande arbete, särskilt mot grovt och konfliktrelaterat våld, samt insatser som stärker tidig upptäckt, sociala skyddsfaktorer och samverkan mellan aktörer. Totalt har 17 anmälningar om fullbordade mord eller dråp förekommit i Österåker under tidsperioden 2015–2025.

Den långsiktiga trenden över tio år är nedåtgående för Österåker gällande försök till mord eller dråp till skillnad från riket och länet (*se Figur 18*). Österåker och flera andra kommuner i Stockholms nordost redovisar noll anmälda försök till mord eller dråp år 2025. Detta tyder på en låg nivå av dödligt våld, samtidigt som indikatorn är statistiskt känslig och kan påverkas i hög grad av enstaka händelser (*se Figur 19*).

Figur 18. Källa: Brå

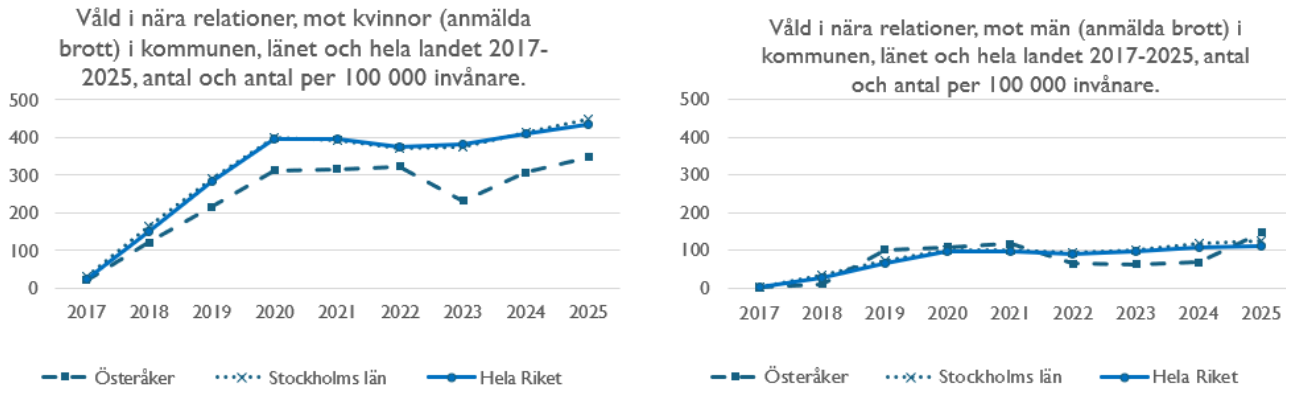

Figur 19. Källa: Brå

Under de senaste åren har det skett en negativ utveckling där sprängdåd och skjutvapenvåld blivit ett återkommande samhällsproblem. Ofta återfinns detta under andra typer av brottskoder än nämnt ovan. I Österåker har ett antal brott kopplat till sprängdåd och skjutvapenvåld inträffat under både 2023 och 2024 med två explosioner vid bostadshus vilket resulterade i materiella skador på bostäder. Skjutningar har inträffat mot personer vid eller i bostad. Polisen har även informerat att man förhindrat våldsdåd i kommunen under 2023 samt 2024. Inga anmälda brott om försök till mord eller dråp har skett 2025.

5.3 Våld i nära relation

Våld i nära relationer är ett allvarligt och ofta dolt samhällsproblem som påverkar både individer och samhället i stort. Våld i nära relationer kan ta sig många uttryck och omfatta såväl fysiskt, psykiskt, sexuellt, ekonomiskt och materiellt våld som mer subtila former såsom latent våld, försummelse och digitalt våld. Våld i nära relationer är många gånger underrapporterat och upptäcks sent, vilket försvårar möjligheterna till tidiga insatser och stöd. Samtidigt visar erfarenhet och kunskap att tidig upptäckt, samverkan mellan aktörer och ett tydligt barnrättsperspektiv är avgörande för att förebygga upprepat våld och minska långsiktiga konsekvenser för både vuxna och barn. I denna brottskategori ingår bland annat sexuellt övergrepp, olaga hot, grov kvinnofridskränkning och olaga frihetsberövande (*se Figur 21*).

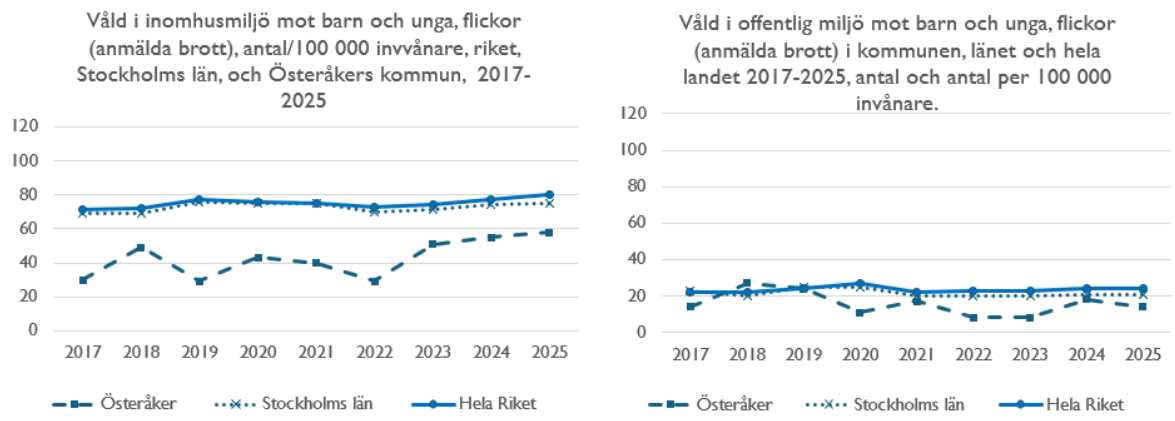
Figur 21. Källa: Brå

Utvecklingen visar att anmälda brott avseende våld i nära relationer mot kvinnor i Österåkers kommun har ökat tydligt sedan 2017, i likhet med utvecklingen i både Stockholms län och riket.

När det gäller våld i nära relationer mot män är nivåerna betydligt lägre än för kvinnor, men även här syns en ökning nationellt över tid. En ökning kan även noteras i Österåker under 2025, men ligger nära länets och rikets nivåer.

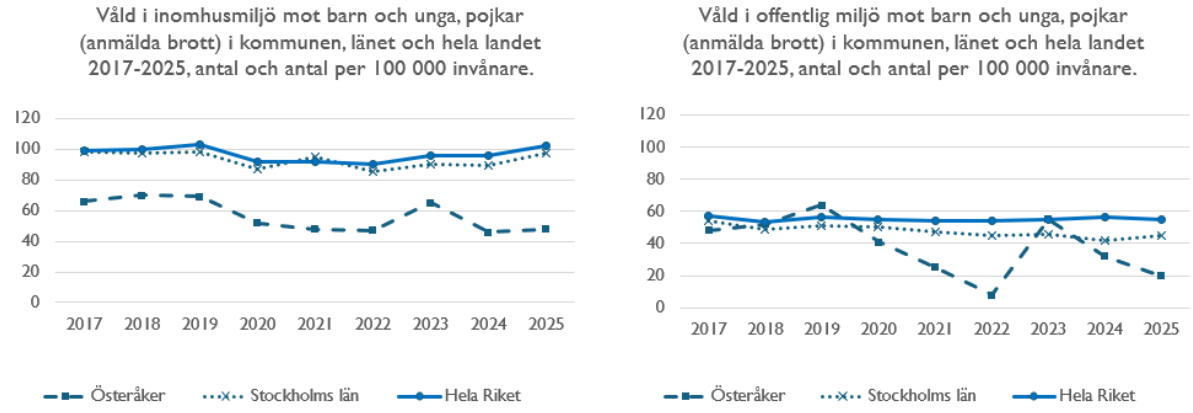
Statistiken visar att våld i nära relationer fortsatt utgör ett allvarligt och växande samhällsproblem, särskilt vad gäller utsatthet bland kvinnor. Samtidigt bör det beaktas att förändringar i anmälningsbenägenhet, ökad medvetenhet och polisens registreringspraxis kan påverka statistiken över tid. Utvecklingen understryker behovet av långsiktiga och samordnade förebyggande insatser, tidig upptäckt samt stöd till våldsutsatta, i linje med kommunens mål om trygga livsmiljöer och jämlika livsvillkor.

Anmälda våldsbrott mot barn och unga skiljer sig tydligt mellan flickor och pojkar samt mellan inomhus och offentliga miljöer. För flickor är våld i inomhusmiljö den dominerande brottstypen i Österåker, men genomgående lägre än i både Stockholms län och riket. Våld mot flickor i offentlig miljö förekommer på betydligt lägre nivåer.

Figur 22. Källa: Brå

Nationellt ligger nivåerna av anmält våld högre bland pojkar än bland flickor. Statistiken för våld i inomhusmiljö mot pojkar är lägre i Österåker än i länet och riket, i offentlig miljö är trenden mer varierad men ligger 2025 lägre i Österåker än i länet och riket.

Figur 23. Källa: Brå

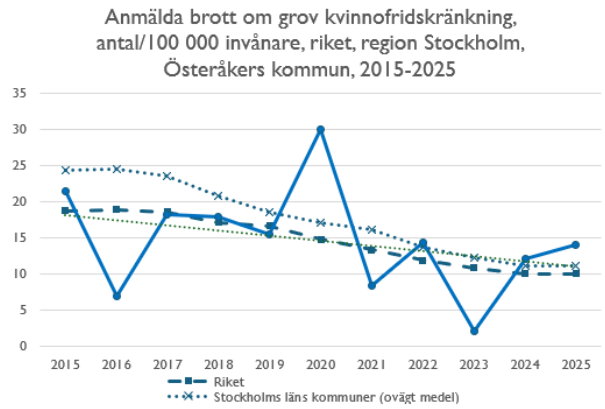
Grov kvinnofridskränkning

För att förstå omfattningen och utvecklingen av våld i nära relationer är det relevant att ta del av statistiken över grov kvinnofridskränkning, som avser upprepat våld och kränkningar i en nära relation, oftast utförda av en partner eller tidigare partner. Denna brottstyp speglar inte enskilda händelser, utan ett samlat mönster av våld, kontroll och kränkningar över tid, vilket innebär att statistiken behöver tolkas med hänsyn till anmälningsbenägenhet, upptäckt och rättslig klassificering.

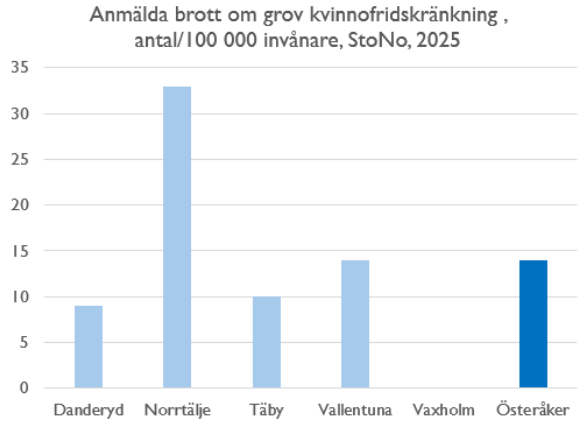
Brottet infördes för att tydliggöra att upprepat våld i nära relationer är särskilt allvarligt, även när de enskilda handlingarna var för sig kan bedömas som mindre grova. I statistiken redovisas grov kvinnofridskränkning som ett eget brott, vilket innebär att antalet anmälningar inte motsvarar antalet enskilda våldshändelser, utan avser ett samlat brottsligt beteende. Statistiken i detta avsnitt visar hur denna problematik kommer till uttryck i anmälda brott.

Utvecklingen i Österåkers kommun präglas av tydliga variationer mellan enskilda år, där enstaka toppar får stort genomslag. 2025 var det sju anmälda ärenden i Österåkers kommun. Nivån 2025 ligger relativt nära länets och rikets nivåer (*se figur 24*).

Mellan kommunerna i Stockholm Nordost syns tydliga variationer i antalet anmälda fall av grov kvinnofridskränkning, där Norrtälje har betydligt fler anmälningar än övriga kommuner, medan Vaxholm saknar anmälningar 2025 (*se figur 25*). Skillnader mellan kommuner behöver dock tolkas med försiktighet, eftersom statistiken i hög grad påverkas av upptäcktsförmåga, arbetssätt, samverkan och lokala prioriteringar, snarare än enbart av faktisk förekomst av våld. Enskilda ärenden får stort genomslag i statistiken, vilket innebär att år med högre nivåer inte nödvändigtvis speglar en generell ökning av våld. Samtidigt visar forskning att kommuner med utvecklad samverkan mellan polis, socialtjänst och andra aktörer, samt hög kompetens i att identifiera våld i nära relationer, ofta redovisar fler anmälda fall. Sådana ökningar bör därför även ses som ett tecken på förbättrad upptäckt och ett mer aktivt, kunskapsbaserat arbete, snarare än som ett entydigt negativt utfall.

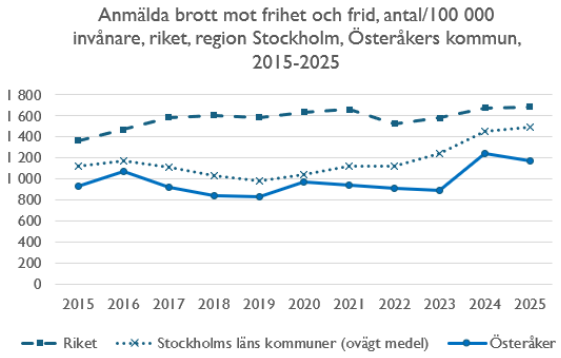
Figur 24. Källa: Brå

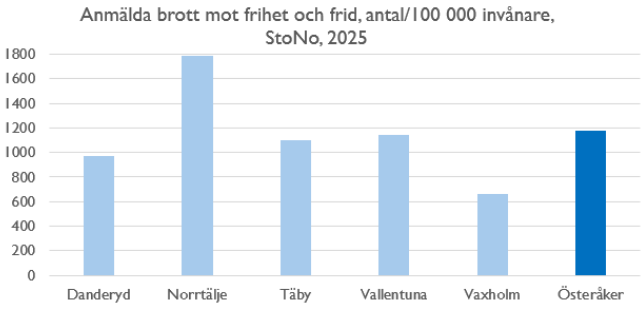
Figur 25. Källa: Brå

Brott mot frihet och frid

Brott mot frihet och frid omfattar bland annat olaga hot, olaga tvång och integritetsintrång. Österåker har genomgående haft en lägre nivå av antal anmälda brott mot frihet och frid jämfört med både en genomsnittskommun i Stockholms län och rikssnittet (*se Figur 26*). Anmälda brott har ökat under de senaste åren, efter en relativt stabil nivå fram till 2023. Nivån 2025 ligger i nivå med flera andra kommuner i Stockholm nordost (*se Figur 27*).

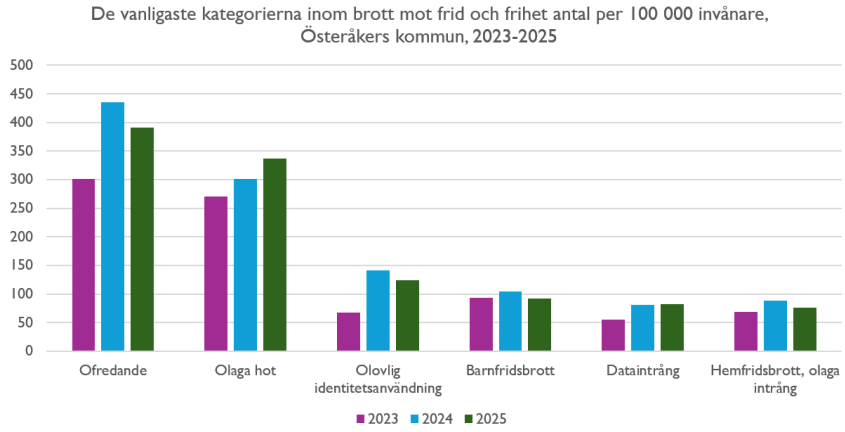
Figur 26. Källa: Brå

Figur 27. Källa: Brå

De vanligaste anmälda brotten mot frihet och frid i Österåker är ofredande och olaga hot (*se Figur 28*). De båda kategorierna har fler anmälda brott 2025 jämfört med 2023.

Olovlig identitetsanvändning och dataintrång är vanligare 2025 än 2023, vilket indikerar en ökad förekomst av digital och integritetskränkande brottslighet. Utvecklingen visar att brott mot frihet och frid i hög grad domineras av kontaktnära och integritetskränkande brott, vilket understryker behovet av förebyggande insatser kopplade till trygghet, relationer och digital miljö.

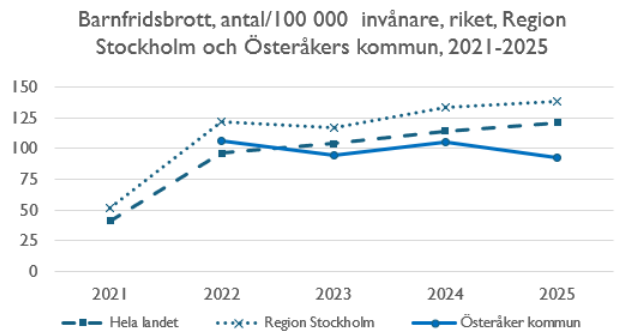
Figur 28. Källa: Brå

5.4 Barnfridsbrott

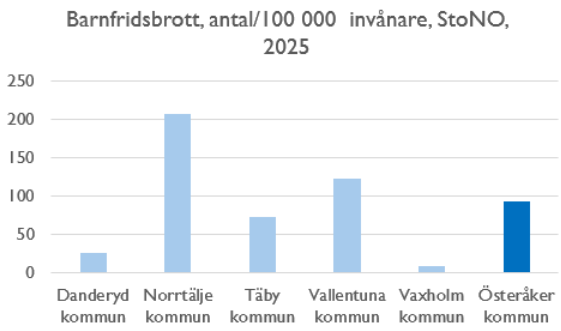
År 2021 infördes brottet barnfridsbrott i brottsbalken i syfte att stärka skyddet för barn som bevittnar (ser eller hör) allvarliga brott inom familjen, exempelvis våld och vissa sexualbrott.

Österåker har något färre anmälda barnfridsbrott än riket och regionen (se Figur 29). Inom Stockholm Nordost finns samtidigt tydliga variationer mellan kommunerna, där Norrtälje har flest anmälningar och Österåker omkring hälften så många (se Figur 30). Skillnader mellan lika kommuner behöver tolkas med försiktighet, eftersom statistiken i hög grad påverkas av kunskapsnivå om den relativt nya lagen, lokala rutiner och benägenhet att anmäla oro för barn. Utvecklingen bör också förstås i ljuset av att barnfridsbrottet fortfarande befinner sig i en etableringsfas, där arbetssätt och samverkan successivt utvecklas.

I Österåker kan den ökade förekomsten av anmälda brott om våld i nära relation delvis spegla förbättrad upptäckt och ökad anmälningsbenägenhet i vuxenärenden, medan barnfridsbrotten i högre grad påverkas av beviskrav, arbetssätt och rutiner för anmälan. Att barnfridsbrotten inte ökar i samma takt innebär därför inte nödvändigtvis att färre barn är utsatta, utan kan snarare spegla skillnader i hur och när brotten identifieras och anmäls. Sammantaget understryker utvecklingen behovet av att systematiskt uppmärksamma barns situation i ärenden som rör våld i nära relation, för att säkerställa att barns utsatthet synliggörs och hanteras.

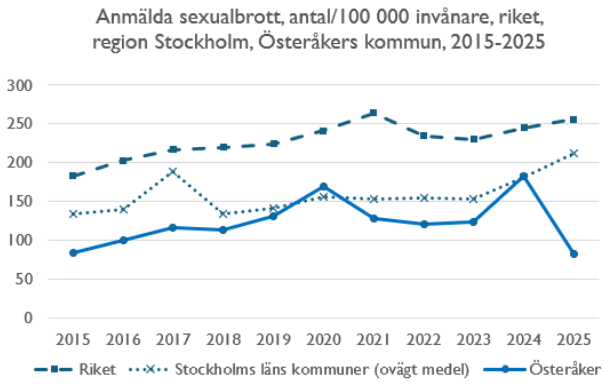
Figur 29. Källa: Brå

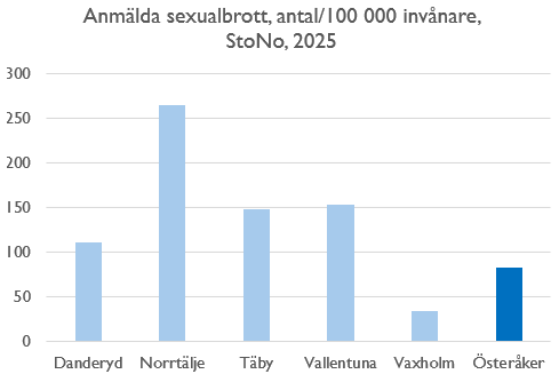
Figur 30. Källa: Brå

5.5 Sexualbrott

I riket har antalet anmälda sexualbrott generellt ökat något över tid, medan utvecklingen i Österåkers kommun präglas av variationer mellan enskilda år, men med genomgående lägre nivåer än riket (*se figur 31*). Efter en ökning 2024 visar utfallet för 2025 en tydlig nedgång i Österåker. I jämförelse med övriga kommuner i Stockholm Nordost har Norrtälje den högsta förekomsten av anmälda sexualbrott, medan Österåker ligger på en relativt låg nivå, med endast Vaxholm som lägre (*se figur 32).* Den nedgång som syns 2025 kan ha flera förklaringar och bör tolkas med försiktighet. På kommunnivå kan enstaka ärenden få stort genomslag i statistiken, samtidigt som variationer i anmälningsbenägenhet och upptäckt kan påverka utvecklingen över tid.

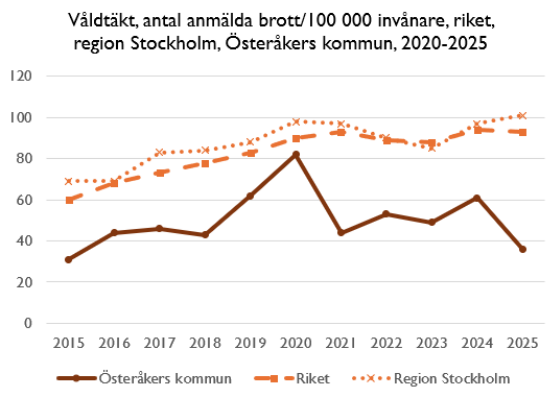

Figur 31. Källa: Brå

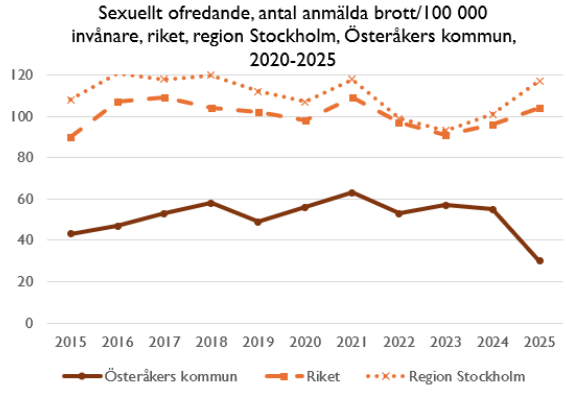

Figur 32. Källa: Brå

De vanligast förekommande sexualbrotten i Österåker är sexuellt ofredande och våldtäkt (inklusive grov). På läns- och riksnivå har nivåerna för både våldtäkt och sexuellt ofredande ökat under de senaste åren och ligger 2025 på högre nivåer än vid förra lägesbilden 2023, medan utvecklingen i Österåker visar motsatt mönster *(se figur 33 och 34).* Den generella ökningen av anmälda sexualbrott nationellt kan delvis förklaras av ökad medvetenhet och högre anmälningsbenägenhet, bland annat till följd av samtyckeslagens införande 2018 och MeToo-rörelsens betydelse för att stärka utsattas benägenhet att anmäla övergrepp.

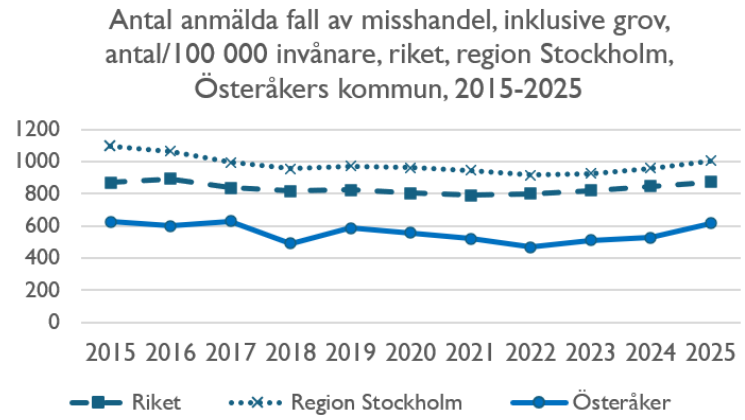
Figur 33. Källa: Brå

Figur 34. Källa: Brå

5.6 Misshandel

Misshandel avser en handling som orsakat en person kroppsskada, sjukdom, smärta eller vanmakt med mening/uppsåt. Antalet fall av misshandel per 100 000 invånare i riket som helhet har legat på relativt stabila nivåer. Utvecklingen i Österåkers kommun följer i huvudsak samma övergripande mönster som riket, men på en genomgående lägre nivå (*se figur 35*).

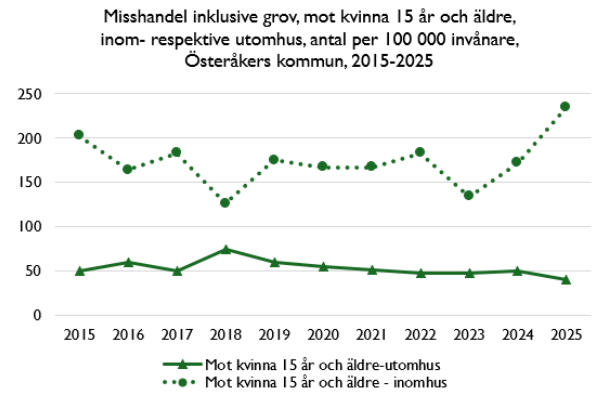
Figur 35. Källa: Brå

Anmälda misshandelsfall uppdelat efter kön, utomhus respektive inomhus

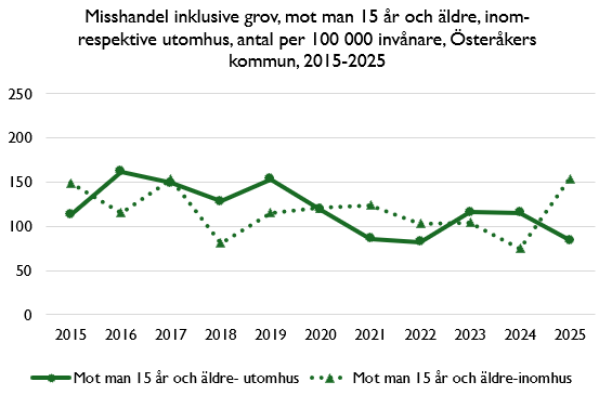
Utvecklingen i Österåkers kommun 2015–2025 visar att antalet anmälda fall av misshandel i inomhusmiljöer generellt är högre än i utomhusmiljöer när brottet riktas mot kvinnor. De höga siffrorna av våld inomhus mot kvinna kan kopplas ihop med det våld som sker inom en nära relation (för mer information se avsnitt 5.3). Under de senaste två åren syns en tydlig ökning av misshandel mot kvinnor i inomhusmiljö, medan misshandel mot kvinnor utomhus förekommer på betydligt lägre nivåer och utan någon tydlig långsiktig trend. År 2025 är antalet anmälda fall inomhus högre än 2024, medan antalet anmälda fall utomhus samtidigt minskat (*se figur 36*).

För män uppvisar misshandel i inomhusmiljö en varierande utveckling över perioden, men med en tydlig uppgång mot slutet av perioden, där 2025 utgör det högsta året. Detta markerar en förhöjd nivå i ett kortare tidsperspektiv och medför en ny trend som bör hållas under uppsikt. Misshandel mot män i utomhusmiljö uppvisar en viss minskning mellan 2024 och 2025 (*se figur 37*).

Statistiken visar att antalet anmälda fall av misshandel i privata och offentliga miljöer uppvisar olika utvecklingsmönster över tid, vilket motiverar fortsatt uppföljning och anpassade förebyggande insatser.

Figur 36. Källa: Brå

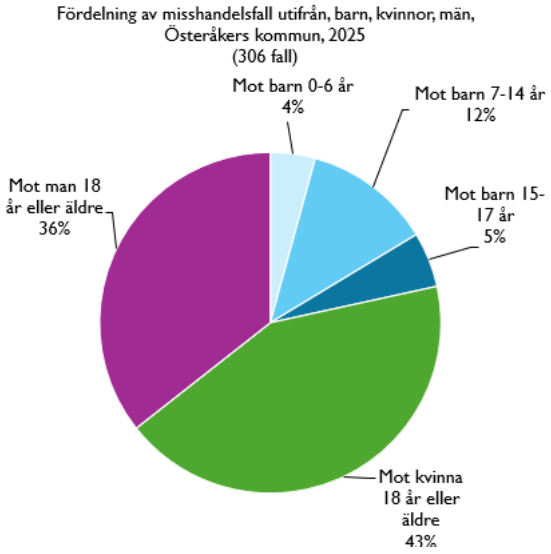

Figur 37. Källa: Brå

Fördelning av misshandelsfall uppdelat i kön och ålder

Fördelningen av misshandelsfall mellan barn, kvinnor och män har förändrats mellan 2023 och 2025. År 2023 utgjorde män den största andelen, följt av barn. År 2025 är det i stället kvinnor som utgör den största andelen, följt av män, medan barn står för drygt 20 procent av fallen. Inom gruppen barn är ålderskategorin 7–14 år den största både 2023 och 2025 (se figur 38).

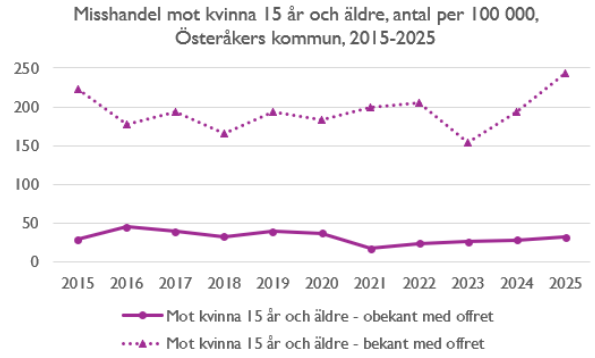
Att barn utgör en stor andel av misshandelsfallen kan ha flera orsaker. Barn är mer sårbara för våld på grund av skolmiljöer där mobbning och konflikter kan eskalera till fysiskt våld. De kan också vara utsatta för våld inom hemmet eller nära relationer, på grund av samma mekanismer som nämndes avseende misshandel mot kvinna inomhus. Det vill säga att misshandelsfallen kan vara kopplade till skadliga maktstrukturer och beroenderelationer i hemmiljön, eller att barnen i fråga har familjemedlemmar som till exempel har ett missbruk eller lider av psykisk ohälsa.

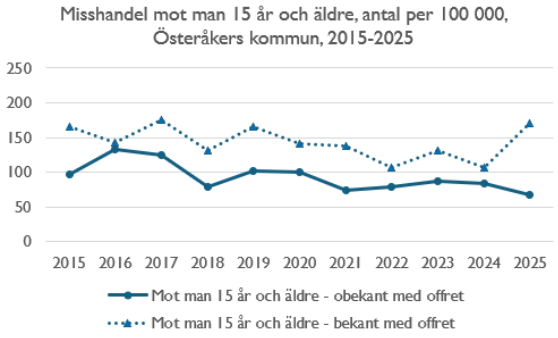
Figur 38. Källa: Brå

Brottsoffrets relation till misstänkt gärningsperson

Det vanligaste är att den utsatta är en kvinna och att gärningspersonen är någon hon känner (*se figur 39*), vilket överensstämmer med tidigare beskrivning av våld i nära relation som en central del av våldsbrottsligheten. Detta kan indikera att en stor del av de anmälda misshandelsfallen har koppling till våld i nära relation. Vad gäller män tycks misshandel där gärningspersonen är obekant för den utsatta ha minskat över tid (*se figur 40*).

Figur 39. Källa: Brå

Figur 40. Källa: Brå

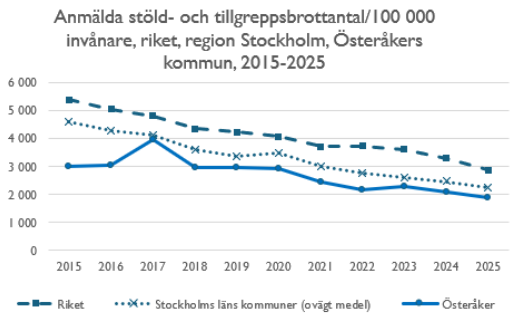
6. Egendomsbrott

I detta avsnitt presenteras en fördjupning av brott som riktar sig mot egendom i Österåker. Fokus ligger på brott där egendom olovligen tillgrips, skadas eller på annat sätt påverkas.

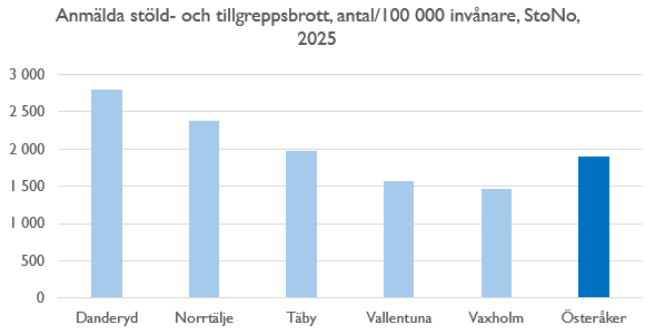
6.1 Stöld- och tillgreppsbrott

Antalet anmälda stöld- och tillgreppsbrott har minskat över tid i såväl riket som i en genomsnittskommun i Stockholms län. Österåker följer denna nedåtgående trend och ligger genomgående på en lägre nivå än både riket och länet (*se Figur 41*).

I jämförelse med kommunerna i Stockholm Nordost ligger Österåker i ett mellanskikt och på en nivå jämförbar med Täby. Danderyd har högst antal anmälda stöld- och tillgreppsbrott, medan Vaxholm har lägst *(se Figur 42*).

Figur 41. Källa: Brå

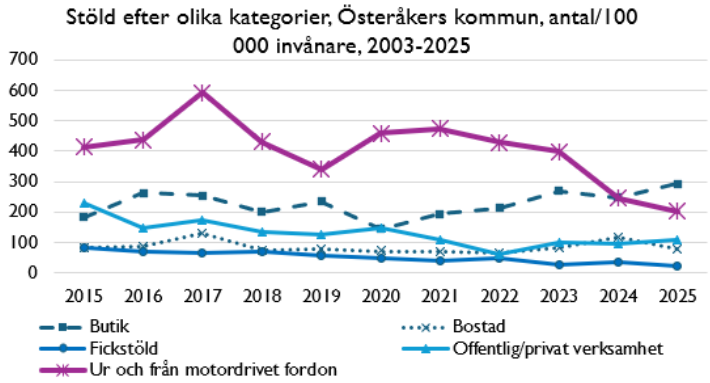
Figur 42. Källa: Brå

Den generella minskningen i samhället kan förklaras av förändrade brottsförebyggande insatser, utvecklade säkerhetslösningar, förändrade möjligheter att begå brott samt en förskjutning mot andra brottstyper som har ökat.

Att Österåker över tid ligger på en lägre nivå än riket och länet kan ha samband med lokala förutsättningar, såsom befolkningssammansättning (exempelvis åldersfördelning och socioekonomiska förutsättningar) och geografiska faktorer. Dessa faktorer är viktiga att beakta vid tolkning av utvecklingen.

De vanligaste stöld- och tillgreppsbrotten

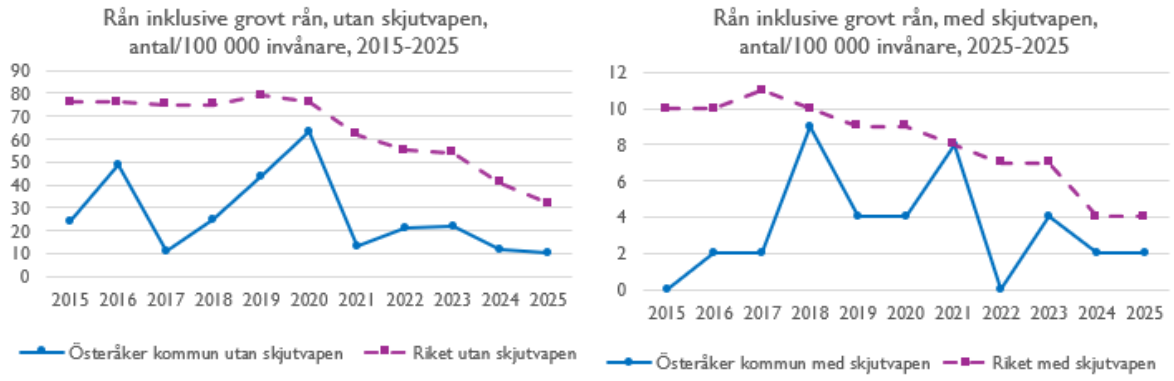
I Österåker har stölder ur och från motordrivna fordon minskat långsiktigt sedan början av 2000-talet, men utgör fortsatt en av de vanligaste brottstyperna. Samtidigt har butiksstölder ökat under senare år och år 2025 anmäldes för första gången fler butiksstölder än stölder ur och från fordon. Stöld från bostad förekommer i lägre omfattning och uppgår till omkring 100 brott per 100 000 invånare och uppvisar varierande utvecklingsmönster över tid. Stöld- och tillgreppsbrott riktade mot offentlig och privat verksamhet har generellt minskat, men den senaste tidens uppgång kan indikera en förändrad utveckling. Olika typer av stöld- och tillgreppsbrott utvecklas i olika riktning, vilket kan spegla förändrade konsumtionsmönster, brottsliga beteenden, organiserad brottslighet samt variationer i anmälningsbenägenhet (*se Figur 43*). Förekomsten av organiserade tillgreppsbrott kan vara en möjlig förklaring till variationer inom vissa brottskategorier, eftersom brott ofta sker i serier och kan få stort genomslag i statistiken under enskilda perioder. Detta gäller bland annat stölder ur fordon och båtmotorer.

Figur 43. Källa: Brå

6.2 Rån

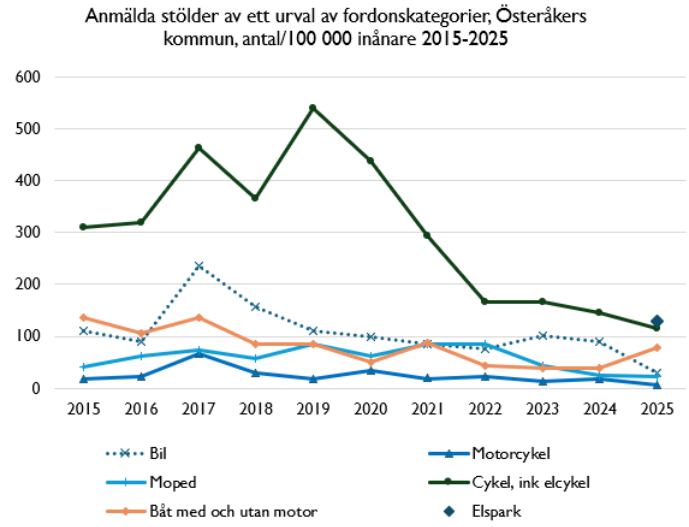
Rån, inklusive grovt rån både med och utan skjutvapen, visar nationellt en tydligt nedåtgående trend. Antalet anmälda rån i Österåker har varierat över tid och förekommer i mycket begränsad omfattning. Nivåerna ligger genomgående under rikets nivåer, vilket indikerar att kommunen har ett mer gynnsamt läge än riket som helhet.

Figur 44. Källa: Brå

6.3 Stöld av fordon

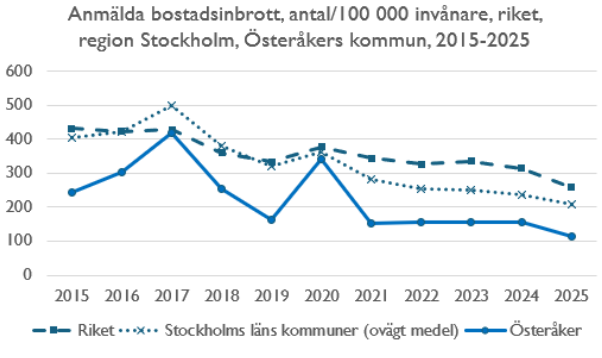
Lägesbilden för fordonsrelaterade stölder i Österåker visar en förändrad brottsstruktur där nya kategorier, såsom elsparkcyklar, tillkommit i takt med förändrade mobilitetsmönster och utgör den största kategorin 2025. Cykelstölder, inklusive elcyklar, är tillsammans med elsparkstölder de dominerande kategorierna, trots en tydlig minskning efter tidigare toppar. Bilstölder visar en nedgång och moped-, motorcykel- och båtstölder ligger på låga och relativt stabila nivåer.

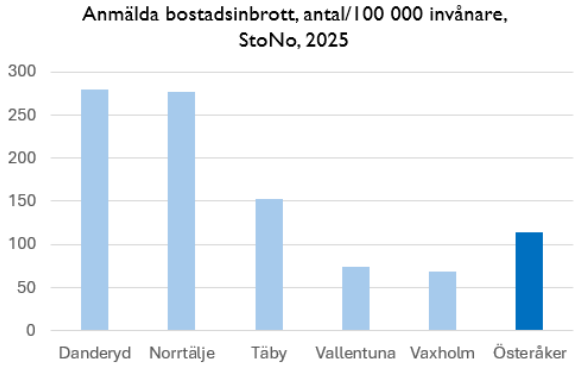
Figur 46. Källa: Brå

6.4 Bostadsinbrott

Antalet anmälda bostadsinbrott i Österåker, liksom i riket och Stockholms län, har minskat över tid. Österåker ligger generellt på lägre nivåer än riket och länsgenomsnittet samt under flera närliggande kommuner, även om vissa lokala skillnader förekommer. Utvecklingen visar att bostadsinbrott blivit mindre framträdande i brottsbilden (se Figur 47). 2025 anmäldes 57 bostadsinbrott i Österåker.

Figur 47. Källa: Brå

Figur 48. Källa: Brå

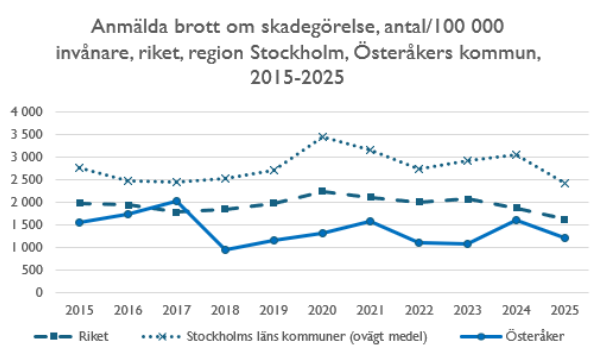
6.5 Skadegörelse

Skadegörelse omfattar alla former av avsiktlig förstöring eller skada på annans egendom, exempelvis krossade fönster, klotter, sabotage av infrastruktur eller anlagda bränder. Både faktisk förekomst och anmälningsbenägenhet kan variera över tid och mellan platser, vilket påverkar hur utvecklingen avspeglas i statistiken.

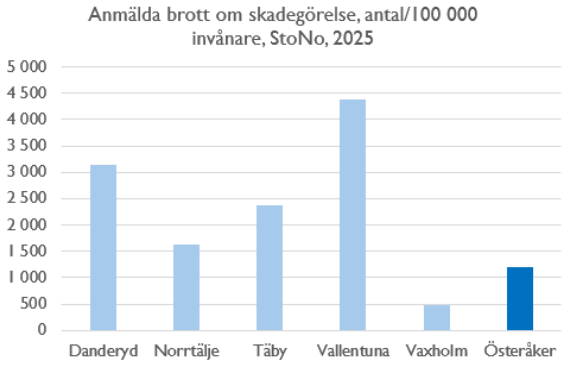
Antalet anmälda skadegörelsebrott i Österåker ligger på en lägre nivå än riket och lägre i jämförelse med en genomsnittskommun i Stockholms län. I jämförelse med övriga kommuner i Stockholm Nordost har Österåker en låg förekomst av anmälda skadegörelsebrott. Endast Vaxholm redovisar lägre nivåer, medan Vallentuna och Danderyd utmärker sig genom högre nivåer.

Skillnaderna mellan kommunerna kan delvis förklaras av att skadegörelse ofta sker i offentliga miljöer med hög genomströmning av människor, såsom trafikknutpunkter, centrumområden och platser med många besökare. Kommuner med fler sådana miljöer kan därmed ha fler tillfällen för denna typ av brott.

Variationer mellan enskilda år är särskilt vanliga i mindre kommuner, där enstaka händelser eller serier av händelser kan få stort genomslag i statistiken.

Figur 49. Källa: Brå

Figur 50. Källa: Brå

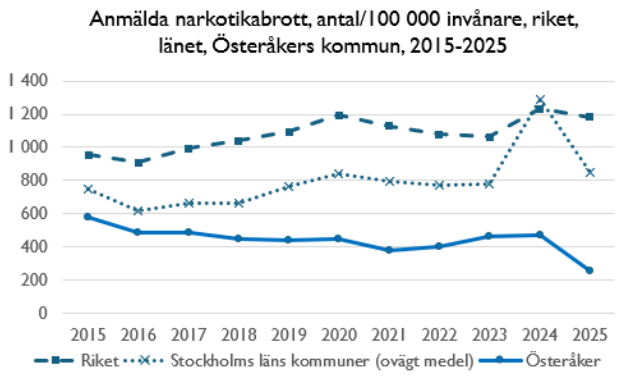
7. Narkotikabrott och trafikbrott

Narkotikabrott och trafikbrott utgör så kallade upptäcktsbrott, vilket innebär att de i hög grad registreras i samband med kontroll- och tillsynsinsatser från polis och andra myndigheter. Antalet anmälda brott inom dessa kategorier speglar därför inte enbart den faktiska förekomsten, utan påverkas också av prioriteringar, resursfördelning och intensiteten i det operativa arbetet.

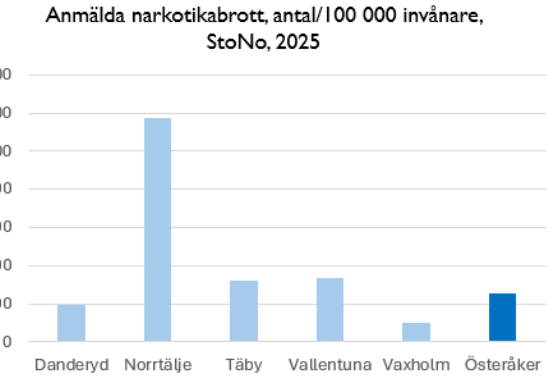
7.1 Narkotikabrott

Narkotikabrott innefattar alla handlingar som bryter mot lagar om narkotika, inklusive innehav, användning, tillverkning, försäljning, smuggling och medverkan. Narkotikabrott kallas ofta för ett upptäcktsbrott eftersom det oftast inte omfattar ett offer som anmäler brottet, utan upptäcks genom aktivt polisarbete så som kontroller eller tillslag. Därför är polisens arbete avgörande för att upptäcka och bevisa denna typ av brottslighet. Om polisen inte aktivt arbetar med att upptäcka narkotikabrott, minskar sannolikheten att de kommer till myndigheternas kännedom vilket innebär att statistiken till stor del påverkas av myndigheternas insatser och inte nödvändigtvis speglar den verkliga brottsligheten.

I Österåkers kommun syns ett tydligt trendbrott 2025, då antalet anmälda narkotikabrott minskat kraftigt jämfört med 2024, motsvarande närmare en halvering. Trots variationer över tid ligger nivåerna i Österåker genomgående avsevärt lägre än i riket och i Stockholms län, och där utvecklingen under samma period har en tendens till ökning över tid.

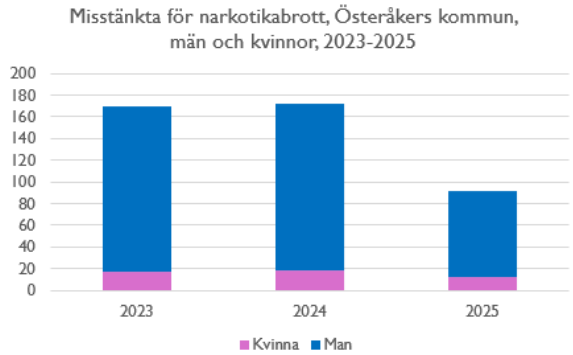
Figur 51. Källa: Brå

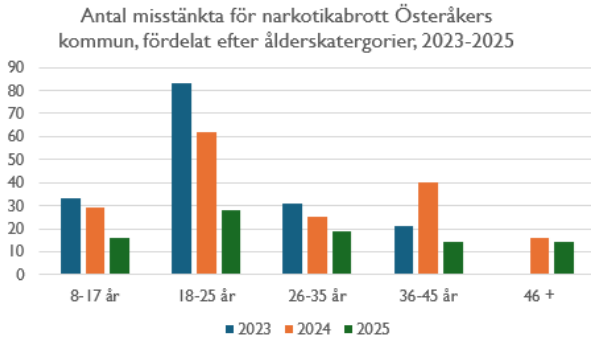
Figur 52. Källa: Brå

Kön och ålder bland antal misstänkta

Antalet misstänkta för narkotikabrott är knappt 100 personer under året 2025. Det är viktigt att observera att det kan röra sig om samma person som blivit misstänkt för flera brott. Det är något färre misstänkta 2025 än de två senaste åren. Majoriteten av de misstänkta är män. Misstänkta förekommer i samtliga åldersgrupper 2025, och misstänkta är i regel vanligare bland unga vuxna än vuxna över 45 år (se Figur 54). Åldersgruppen 18–25 år utgör över tid den grupp som står för flest misstänkta. Att åldersgruppen 18–25 har flest misstänkta kan bero på att gruppen är mer aktiv i sociala sammanhang där droger kan förekomma samt att yngre personer ofta är föremål för riktade polisinsatser.

Figur 53. Källa: Polismyndigheten

Figur 54. Källa: Polismyndigheten

Platser för narkotikabrott

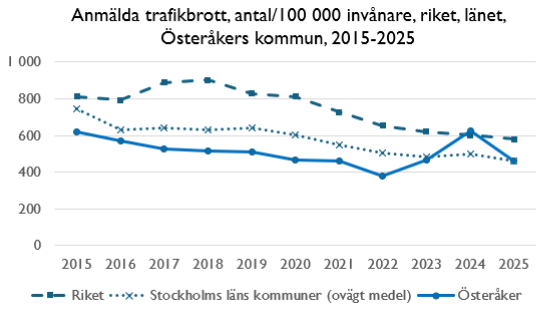
Merparten av narkotikabrotten är koncentrerade till de centrala delarna av kommunen, särskilt kring Åkersberga centrum och stationsområdet. Detta kan delvis förklaras av att områden med hög genomströmning av människor skapar fler tillfällen för både narkotikaanvändning och handel. Samtidigt är dessa platser ofta föremål för en högre grad av polisiär närvaro och kontroll, vilket ökar sannolikheten att brott upptäcks och registreras. I områden utanför tätorten, där befolkningstätheten och rörligheten är lägre, registreras färre narkotikabrott. Detta kan både spegla en lägre exponering i offentliga miljöer och en lägre upptäcktsnivå, snarare än en säker skillnad i faktisk brottsförekomst.

7.2 Trafikbrott

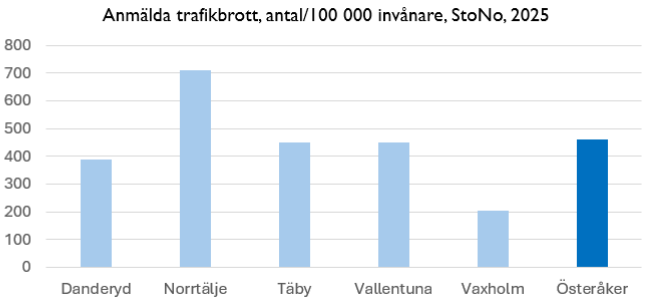
Trafikbrott är en kategori av brott som innebär att en individ bryter mot trafikregler eller på annat sätt utför handlingar i trafiken som utgör en fara för säkerheten och som kan leda till straffpåföljder.

Utvecklingen från 2015 fram till 2022 visar att anmälda trafikbrott i Österåkers kommun minskat över tid, i likhet med utvecklingen i riket och i Stockholms län. Under de senare åren avviker Österåker genom en uppgång, varefter antalet anmälda trafikbrott minskar igen 2025 för att landa på nivåer likt en genomsnittskommun i länet (se Figur 55).

Vid jämförelse med kommunerna i Stockholm Nordost placerar sig Österåker 2025 i mellanskiktet. Antalet anmälda trafikbrott är lägst i Vaxholm och högst i Norrtälje (se Figur 56). Utvecklingen av anmälda trafikbrott påverkas i hög grad av polisens kontrollnivåer och prioriteringar, liksom av förändringar i trafikmönster och trafiksäkerhetsarbete, vilket bör beaktas vid tolkning av resultaten samt viktigt att ha i åtanke vid förebyggande insatser.

Figur 55. Källa: Brå

Figur 56. Källa: Brå

8. Brott mot välfärd och bedrägerier

I det här avsnittet presenteras en fördjupning av brott mot samhällets ordning, hälsa och miljö i Österåker. Dessa brott handlar inte direkt om våld eller egendom, utan om överträdelser som påverkar samhället och dess funktioner.

8.1 Välfärdsbrott och lokal inriktning

Välfärdsbrott är ett samlingsbegrepp för brott och oegentligheter där individer, företag eller föreningar otillbörligt utnyttjar offentliga välfärdssystem för ekonomisk vinning. Brottsligheten omfattar bland annat bidragsbrott, bedrägerier, felaktiga utbetalningar, arbetslivskriminalitet, korruption och otillåten påverkan. Nationella myndigheter bedömer samtidigt att välfärdsbrott i allt större utsträckning är kopplade till organiserad brottslighet och den kriminella ekonomin genom användning av företag, falska uppgifter, penningtvätt och otillbörlig påverkan.

Kommunsektorn bedöms vara särskilt sårbar eftersom stora ekonomiska flöden hanteras genom bidrag, upphandlingar, ersättningssystem och privata utförare inom vård, omsorg och andra välfärdsområden. Mörkertalen bedöms dessutom vara betydande, vilket innebär att avsaknad av upptäckta brott, återkrav eller polisanmälningar inte kan tolkas som att riskerna saknas.

För Österåkers kommun innebär detta att kommunen behöver utgå från en risk- och sårbarhetsbild där nationella risker kombineras med lokala indikatorer och kommunala riskområden. Som ett led i detta arbete har kommunen tagit fram en kommunövergripande handlingsplan mot välfärdsbrott för perioden 2026–2029. Handlingsplanen fokuserar särskilt på kunskapshöjning, lägesbild och samverkan, stärkt intern kontroll samt utvecklad förmåga att upptäcka och förebygga välfärdsbrott.

Kommunen har även infört en samordningsfunktion för välfärdsbrott och organiserad brottslighet inom kommunstyrelseförvaltningen med ansvar för samordning, stöd och uppföljning av arbetet. Arbetet omfattar bland annat utbildningsinsatser för medarbetare och förtroendevalda, utveckling av riskbaserade kontroller och riskanalyser, stärkt uppföljning av externa utförare och leverantörer samt integrering av välfärdsbrott i internkontrollplaner och ordinarie styrning. Handlingsplanen innehåller även åtgärder för förbättrad samverkan med Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och andra relevanta aktörer samt utvecklade rutiner för rapportering, återkrav och polisanmälningar.

Särskilt prioriterade riskområden bedöms vara ekonomiskt bistånd, hemtjänst och omsorgsinsatser, externa placeringar, föreningsbidrag, upphandlingar samt verksamheter där privata utförare eller stora ekonomiska flöden förekommer. Målsättningen är att stärka kommunens förmåga att förebygga, upptäcka och åtgärda välfärdsbrott samt att värna invånarnas förtroende för välfärdssystemen och den kommunala verksamheten.

8.2 Kriminell ekonomi och organiserad brottslighet

Den nationella lägesbilden visar att välfärdsbrott och ekonomisk brottslighet har blivit en allt viktigare del av den organiserade brottsligheten i Sverige. Enligt ESO-rapporten *Den kriminella ekonomin* (2026) uppskattas den kriminella ekonomins bruttoomsättning till cirka 352 miljarder kronor per år, medan nettovinsten uppskattas till omkring 185 miljarder kronor. En betydande del av dessa pengar bedöms komma från systematiskt utnyttjande av välfärdssystem, företag, bidrag och offentliga utbetalningar.

Regeringen bedömer samtidigt att felaktiga utbetalningar från de statliga välfärdssystemen uppgår till cirka 15–20 miljarder kronor årligen, där ungefär hälften misstänks vara kopplade till enskilda brott eller mer organiserade brottsupplägg. Mörkertalen bedöms dessutom vara stora och endast en mindre del av de felaktiga utbetalningarna upptäcks genom kontroller, återkrav eller polisanmälningar.

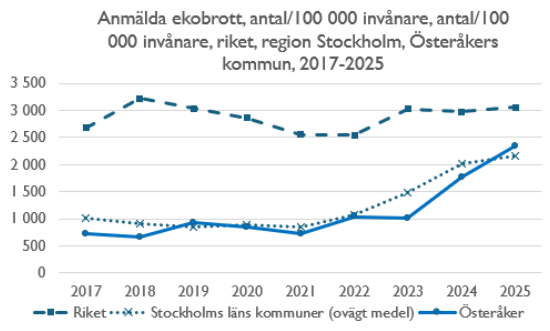
Myndighetsgemensamma lägesbilder och Ekobrottsmyndigheten beskriver hur organiserad brottslighet i ökande grad använder företag, föreningar, falska identiteter, felaktiga folkbokföringar och penningtvätt för att komma åt offentliga medel och påverka samhällssystemen. Välfärdsbrott ses därför inte längre som enbart enskilda bidragsbrott utan som en del av den bredare kriminella ekonomin och ett växande hot mot välfärdssystemens legitimitet och samhällets tillit.

För kommuner innebär detta en ökad sårbarhet inom områden där stora ekonomiska flöden, bidrag, upphandlingar, ersättningssystem eller privata utförare förekommer. Nationella myndigheter och SKR pekar särskilt ut ekonomiskt bistånd, omsorgsinsatser, föreningsbidrag, upphandlingar och externa utförare som riskområden där organiserade aktörer kan försöka etablera sig eller utnyttja brister i kontroll och uppföljning.

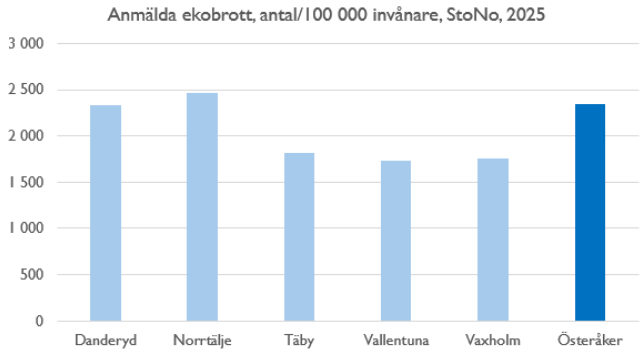
8.3 Ekobrott

Ekonomiska brott (ekobrott) omfattar alla brott som har att göra med olagliga ekonomiska transaktioner och manipulationer. Dessa brott är ofta komplicerade och kan involvera avancerade finansiella transaktioner, vilket kan göra det svårt för både allmänheten och myndigheterna att identifiera vad som utgör ett brott.

Anmälda ekobrott i Österåkers kommun har ökat tydligt under de senaste åren, särskilt från 2023 till 2025. Nivåerna ligger 2025 något över genomsnittskommun i Stockholms län, men fortsatt under riksnivån. I jämförelse med kommunerna i Stockholm-Nordost ligger Österåker 2025 på en nivå som är jämförbar med Danderyd *(se Figur 58)*.

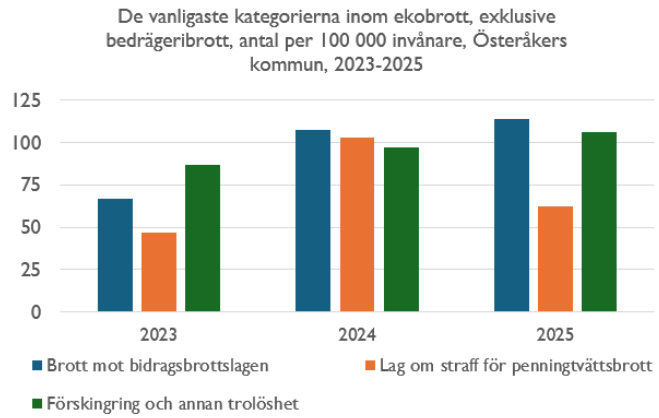

Figur 57. Källa: Brå

Figur 58. Källa: Brå

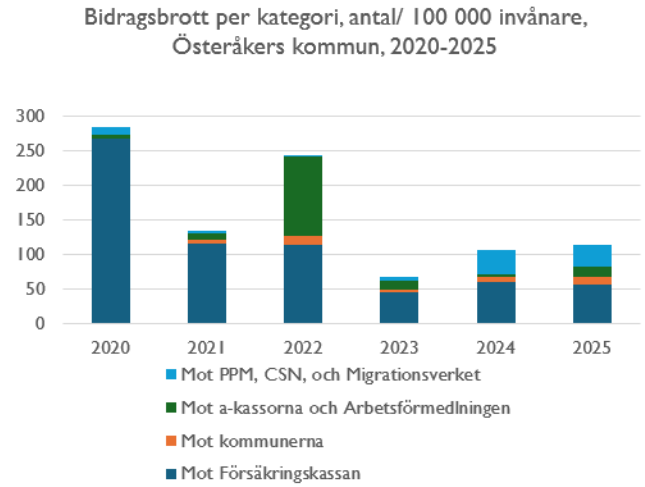
Bedrägeri är den klart dominerande formen av ekonomisk brottslighet i Österåkers kommun, följt av bidragsbrott, förskingring och penningtvättsbrott (se figur 59, där bedrägeribrott exkluderats). Samtliga brottstyper ligger på högre nivåer i slutet av perioden jämfört med 2023.

Figur 59. Källa: Brå

8.4 Bidragsbrott

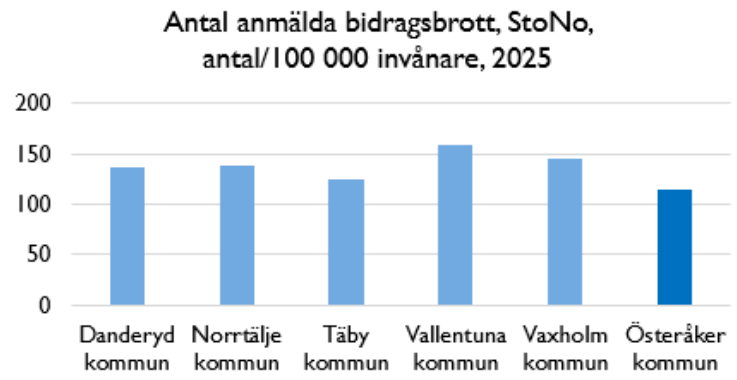
Bidragsbrott innebär att någon medvetet lämnar felaktiga uppgifter eller undanhåller information för att få eller behålla bidrag. Diagrammet för perioden 2020–2025 visar att nivåerna av anmälda bidragsbrott var särskilt höga 2020, vilket till stor del kan kopplas till brott riktade mot Försäkringskassan. År 2022 syns förhöjda nivåer kopplade till a-kassa och arbetsförmedling (*se figur 60*).

Figur 60. Källa: Brå

Under 2024 och 2025 syns en liten ökning av anmälda bidragsbrott vid jämförelse med 2023, även om nivåerna fortsatt ligger avsevärt lägre än 2020. Ökningen av anmälda bidragsbrott 2024–2025 drivs huvudsakligen av fler anmälningar mot PPM, CSN och Migrationsverket, medan övriga kategorier ligger på relativt stabila nivåer. Utvecklingen kan indikera både förändrade kontrollinsatser och ökad upptäckt av bidragsbrott.

I jämförelse med kommunerna i Stockholm-Nordost har Österåker de lägsta nivåerna av anmälda bidragsbrott *(se figur 61),* dock är nivåerna ganska lika mellan kommunerna. Det kan indikera lägre förekomst av bidragsbrott eller en mindre intensiv rapporterings- och upptäcktsverksamhet.

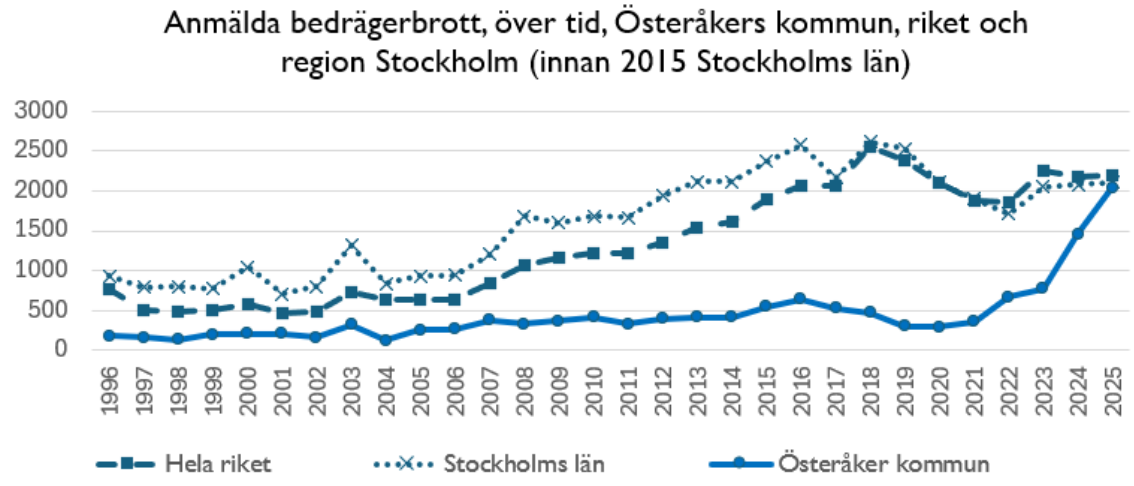
Figur 61. Källa: Brå

8.5 Bedrägeribrott

Brottet bedrägeri innebär att en person medvetet vilseleder eller lurar någon annan för att själv få en ekonomisk fördel eller annan vinning, samtidigt som den lurade parten lider ekonomisk skada eller förlust. Exempel på bedrägerier är kortbedrägeri, fakturabedrägeri och bedrägeri genom social manipulation.

Anmälda bedrägeribrott har under de senaste åren ökat kraftigt i Österåkers kommun, i linje med utvecklingen i samhället i stort där bedrägerier utgör ett växande problem. I Österåker är ökningen tydlig och markant i nivå såväl som i förändringstakt. Riket uppvisar däremot en mer långsiktig och successiv ökning över flera år, med en relativt jämn uppgång från mitten av 2000-talet fram till slutet av 2010-talet, följt av en viss avmattning och stabilisering på senare år.

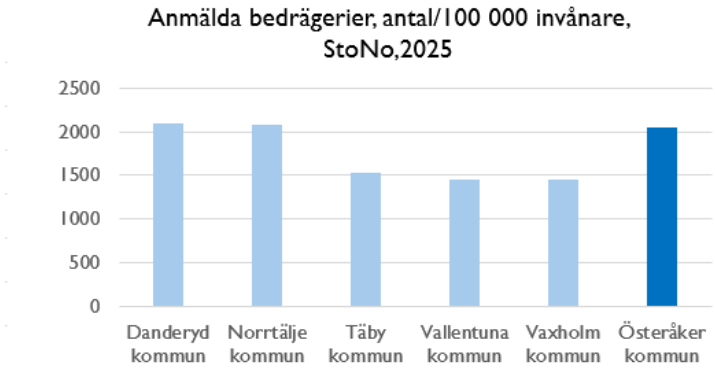
Under perioden fram till 2021 låg Österåker tydligt under nivåerna i riket och Region Stockholm, men den snabba ökningen från 2023 och framåt innebär att kommunen 2025 ligger i nivå med riket. Region Stockholm uppvisar under samma period en mer stabil men fortsatt hög nivå av anmälda bedrägeribrott *(se figur 62*).

Figur 62. Källa: Brå

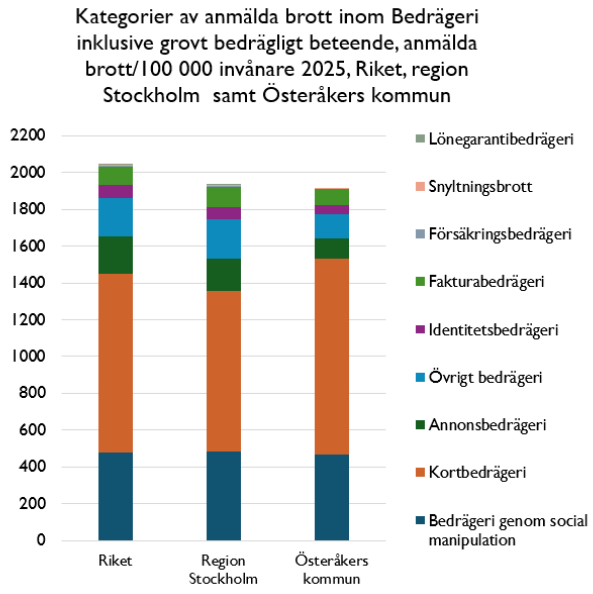
I jämförelse med övriga kommuner i Stockholm Nordost placerar sig Österåker 2025 bland de kommunerna med högre förekomst av anmälda bedrägeribrott 2025, i nivå med Danderyd och Norrtälje, och högre än Täby, Vallentuna och Vaxholm (*se figur 63*). Utvecklingen indikerar att bedrägeribrott har gått från att vara ett relativt begränsat problem i kommunen till att utgöra en mer central del av totala brottsbilden i Österåker.

De senaste årens ökning i riket, länet och Österåker kan bero på utvecklingen av teknik och nya metoder för bedrägerier, där exempelvis digitala bedrägerier blivit mer vanliga. En möjlig förklaring är att samhällets allt större beroende av digitala tjänster och plattformar har gjort det enklare att lura människor på pengar. Det kan också vara svårare för rättsväsendet att förebygga bedrägerier som sker över nätet och ibland via utlandet. Ökningen kan även tyda på att medvetenheten om bedrägerier har ökat, vilket gör att fler människor är villiga att rapportera brottet. Österåkers kommun har också arbetat med riktade informationsinsatser till berörda målgrupper de senaste åren, bland annat äldre som är en särskilt utsatt grupp när det gäller rån och bedrägerier. I Österåker är åldersgruppen 66+ störst bland målsägarna inom bedrägeribrott, enligt polisens statistik (för mer information se avsnitt 4.4).

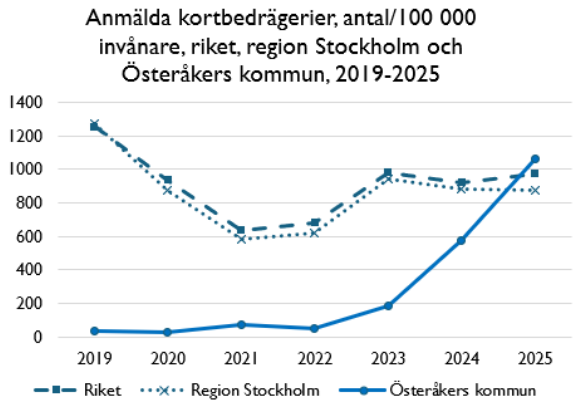

Figur 63. Källa: Brå

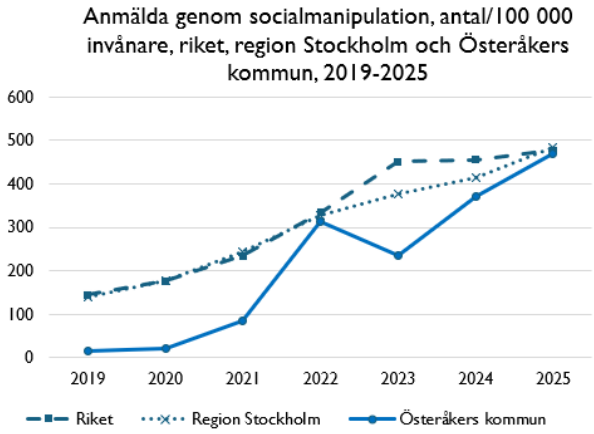
De mest frekvent anmälda brottskategorierna inom bedrägeri i Österåker 2025 är bedrägeri genom kortbedrägeri följt av social manipulation. Dessa två kategorier är även vanligast förekommande i såväl riket som Region Stockholm (*se Figur 64*).

Figur 64. Källa: Brå

Figur 65 Källa: Brå

Figur 66 Källa: Brå

Den nationella lägesbilden visar att bedrägeribrott i allt större utsträckning kopplas till organiserad brottslighet och den kriminella ekonomin. I den myndighetsgemensamma lägesbilden beskriver Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och andra myndigheter hur kriminella nätverk använder digitala bedrägerier, identitetsmissbruk, företag, penningtvätt och social manipulation för att generera stora brottsvinster och finansiera annan brottslighet.

Polisens nationella bedrägericentrum uppskattar att brottsvinsterna från anmälda bedrägeribrott uppgick till 5,7 miljarder kronor under 2025, där investeringsbedrägerier, vishing och olika former av digitala bedrägerier stod för en stor del av vinsterna. Samtidigt bedömer myndigheterna att mörkertalen är betydande eftersom många bedrägerier aldrig anmäls.

Utvecklingen visar att bedrägeribrott inte längre enbart handlar om enskilda händelser utan i många fall är systematiska och organiserade brottsupplägg med koppling till den kriminella ekonomin.

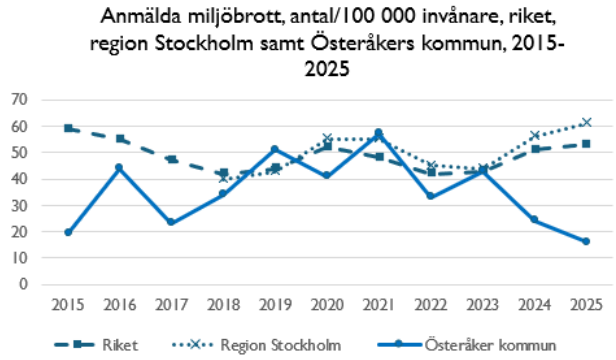
9. Miljöbrott

Miljöbrott omfattar en mängd olika handlingar som bryter mot miljölagstiftningen och som kan ha skadliga konsekvenser för naturen, djurlivet eller människors hälsa. Exempel på miljöbrott är otillåtna utsläpp och föroreningar, olaglig avfallshantering, olaglig jakt och fiske samt brott mot naturvårdsbestämmelser.

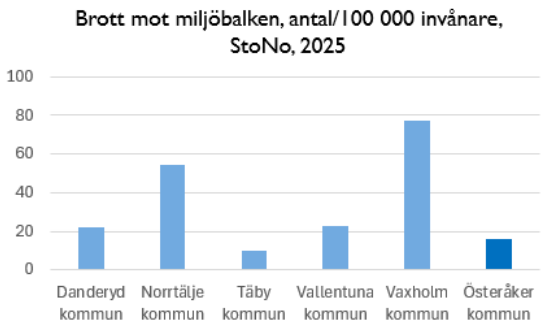
Utvecklingen 2015–2025 visar att anmälda miljöbrott i Österåkers kommun varierat över tid, med en tydlig uppgång fram till omkring 2021. Därefter syns en markant nedgång, och utfallet för 2024 och 2025 innebär att Österåker ligger på betydligt lägre nivåer än både riket och Region Stockholm (*se figur 67*). År 2025 uppgår nivån i Österåker till cirka 15 anmälda miljöbrott per 100 000 invånare, jämfört med omkring 55–60 i riket och regionen, vilket innebär en tydlig avvikelse från den nationella och regionala utvecklingen där nivåerna fortsatt är relativt höga.

I jämförelse med kommunerna i Stockholm Nordost placerar sig Österåker 2025 på låga nivåer av anmälda miljöbrott, högre än Täby men lägre än Danderyd, Vallentuna, Norrtälje och särskilt Vaxholm, som uppvisar de högsta nivåerna inom området (*se figur 68*).

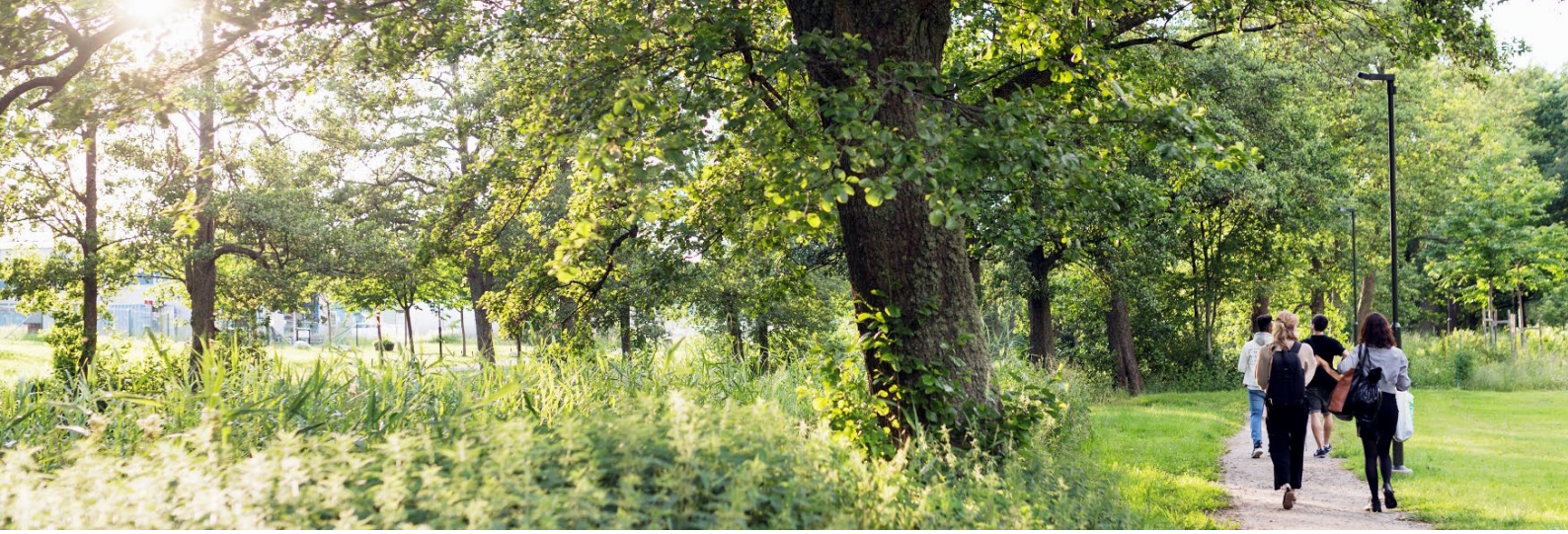
Variationen i statistiken kan bero på förändringar i övervakning och tillsyn av skyddade områden. Ökad medvetenhet eller lagstiftning kan ha lett till fler anmälningar under vissa år, medan minskad övervakning eller allmänhetens efterlevnad kan ha sänkt siffrorna andra år.

Figur 67. Källa: Brå

Figur 68. Källa: Brå

10. Tryggheten i Österåker

Brottslighet och trygghet hänger nära samman, även om det inte alltid finns en direkt koppling. Österåkers kommun genomför och deltar löpande i mätningar av den upplevda tryggheten. I det här avsnittet presenteras en samlad bild av vad de olika mätningarna visar.

10.1 Faktorer som påverkar trygghet

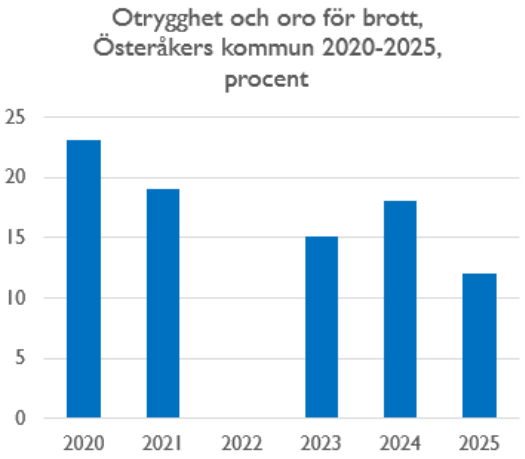
Trygghet är en känsla eller upplevelse som påverkar många människor i exempelvis ett bostadsområde, ett centrum, i en verksamhet eller i offentliga miljöer. Upplevelsen av att en plats är trygg eller otrygg betyder inte nödvändigtvis att platsen är säker eller osäker att vistas på. Vad som upplevs tryggt eller otryggt är subjektivt och beror dels på människors egna erfarenheter, dels på rykten om platsen, dess fysiska utformning och kontakten med omkringliggande miljöer. För väldigt många människor påverkar belysning, träd, buskar, klotter och närhet till andra människor huruvida en plats upplevs trygg eller inte. En plats som upplevs otrygg kan vara säker och relativt ofarlig att vistas på, men känslan av otrygghet skapar obehag hos människor. Säkerhet definieras som den faktiska risken att utsättas för brott och ordningsstörningar, medan trygghet alltså är individens egen upplevelse av säkerheten.

10.2 Trygghet i befolkningen och geografiska områden

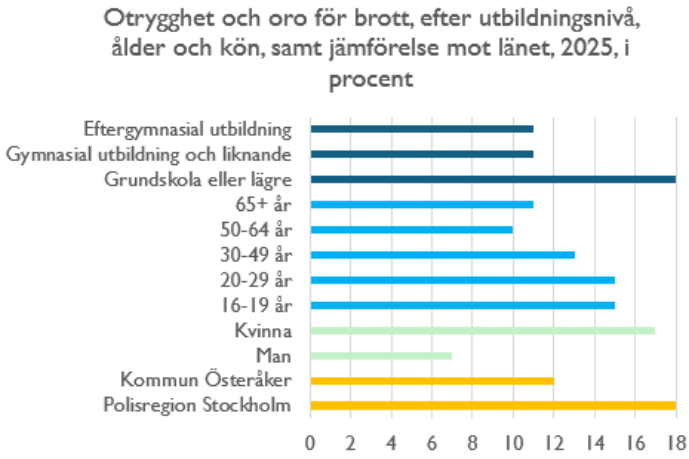
Den upplevda otryggheten och oron för brott i Österåkers kommun är låg i jämförelse med länet, enligt den regionala trygghetsundersökningen 2025 (se figur 70). Nivåerna har varierat över tid men resultaten indikerar en utveckling mot högre trygghet, även om förändringarna behöver tolkas med försiktighet mot bakgrund av osäkerhet i skattningarna (se figur 69).

Det framkommer tendenser till skillnader mellan olika grupper, kvinnor upplever i högre utsträckning otrygghet än män. Även yngre invånare, särskilt unga vuxna, tycks uppleva större otrygghet jämfört med medelålders personer 50-64 år. Otryggheten förefaller också vara högre bland personer med lägre utbildningsnivå, vilket pekar på sociala skillnader i upplevd trygghet. Vidare indikerar resultaten variationer i upplevd trygghet mellan olika delar av kommunen, där den upplevda otryggheten och oron för att utsättas för brott kvällstid tycks vara högre i Norrgårdshöjden, Berga, Söra, Skånsta-Singö samt Hacksta–centrumområdet jämfört med flera andra områden (*se figur 71*). Dessa skillnader kan indikera att upplevd otrygghet i högre grad påverkas av sociala och strukturella faktorer, såsom livsvillkor, vardagsmiljöer och exponering för otrygga situationer. Exempelvis rör sig yngre personer oftare i offentliga miljöer där vissa typer av brott är mer frekventa. De geografiska variationerna i upplevd trygghet tyder samtidigt på att lokala förhållanden, såsom miljöutformning, belysning, närvaro av andra människor samt upplevelser av ordning och kontroll, kan ha betydelse för hur tryggheten uppfattas i olika delar av kommunen. Resultaten understryker vikten av riktade och kunskapsbaserade insatser som beaktar både sociala och geografiska skillnader i upplevelsen av trygghet, för att säkerställa att trygghetsarbetet når grupper och platser där

behovet är som störst.

Figur 69. Källa: Trygghetsundersökning i region Stockholm 2025

Figur 70. Källa: Trygghetsundersökning i region Stockholm 2025

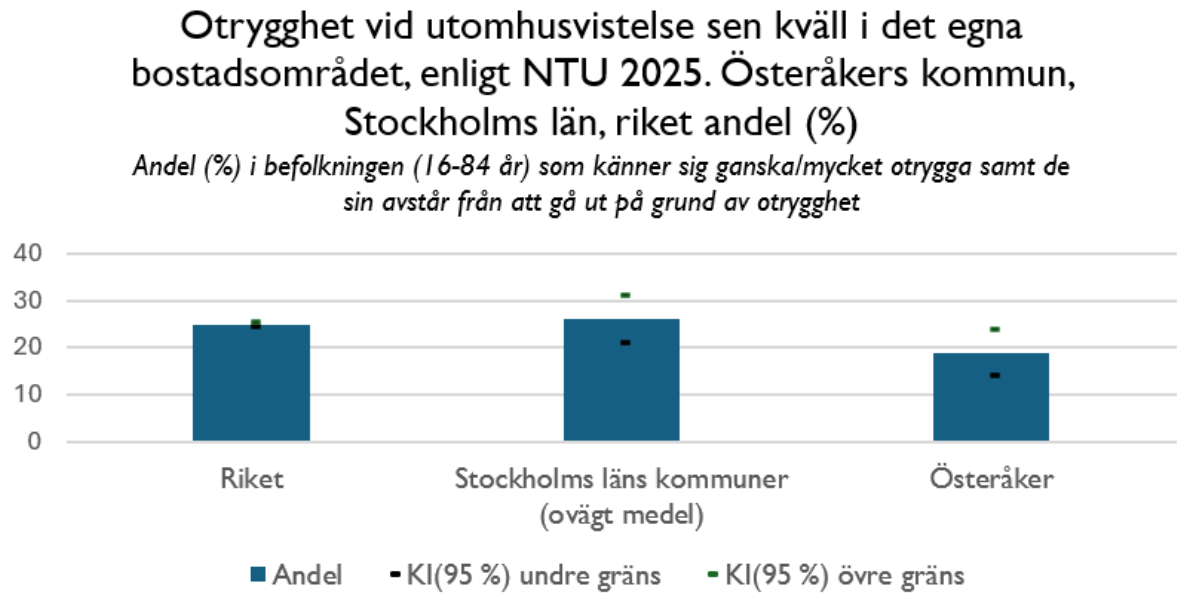
Område (Regso)	Andel (%)
Norrgårdshöjden	25
Berga	24
Söra	23
Hacksta-Centrumområdet	18
Skånsta-Singö	18
Margretelunds centrum	12
Roslagskulla-Furusundsleden	10
Tuna	9

Område (Regso)	Andel (%)
Brevvik-Lervik-Flaxenvik	7
Stava-Smedby-Sjökarby	7
Österskär	7
Täljö-Runö	5
Svinninge	4
Ljusterö-omkringliggande skärgård	2
Rydbo	1

Otrygghet och oro för brott, andel i procent som svarat: mycket otrygg och ganska otrygg, går ej ut ensam på kvällen av oro för att utsättas för brott

Figur 71. Källa: Trygghetsundersökning i region Stockholm 2025

Även den Nationella trygghetsundersökningen (NTU) från 2025 visar på en relativt god upplevd trygghet i Österåker. Diagrammet nedan visar andelen av befolkningen i åldern 16–84 år som upplever otrygghet vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet. Detta visar att invånarna i Österåker, upplever en högre trygghet än genomsnittet i både länet och landet. De vertikala markeringarna ovanför staplarna visar 95-procentiga konfidensintervall, vilket innebär en viss osäkerhetsmarginal i skattningarna. Trots denna variation ligger Österåker tydligt lägre än både länet och riket, vilket stärker bilden av en relativt hög upplevd trygghet i kommunen.

Figur 72. Källa: BRÅ:s Nationella trygghetsundersökningen

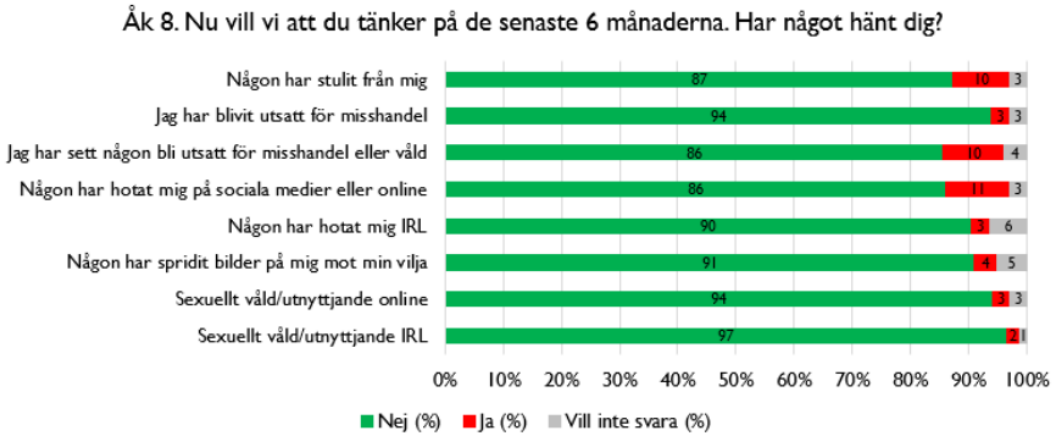

11. Barn och unga

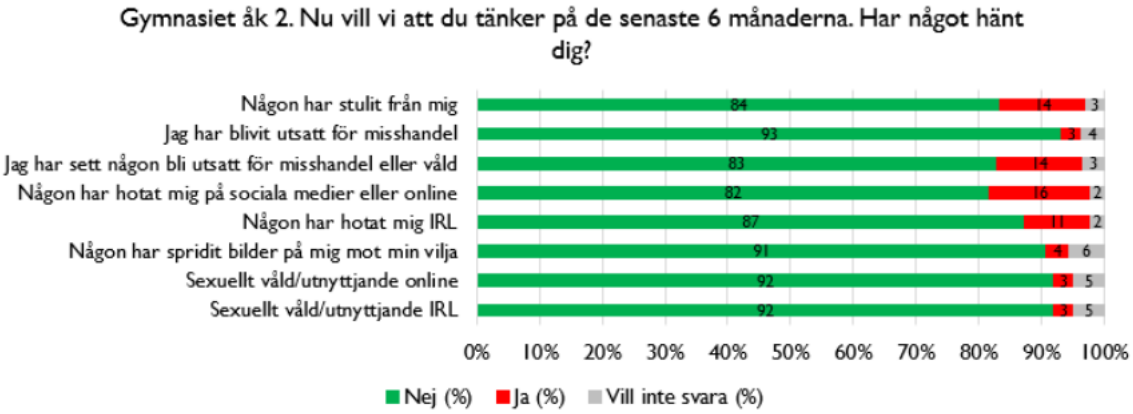
Trygga uppväxtvillkor är avgörande för barns och ungas utveckling och livsmöjligheter. Samtidigt påverkar utsatthet för mobbning, kränkningar, trakasserier och våld både hälsa och upplevd trygghet negativt, där mobbning är en av de faktorer som har störst påverkan på ungas hälsa. Nationella rapporter visar ökande otrygghet och en normalisering av kränkande beteenden i skolmiljön. Enligt Brå uppger nästan hälften av elever i årskurs nio att de utsatts för brott det senaste året, ofta i skolan, särskilt misshandel, hot och sexuella kränkningar.

I Österåkers kommun följs ungas livsvillkor bland annat upp genom enkätundersökningen LUPP (Lokal Uppföljning av Ungdomspolitiken), som genomförs vart tredje år i årskurs åtta och år två på gymnasiet. Resultaten visar att det finns vissa variationer mellan olika elevgrupper, exempelvis mellan elever som uppger att de har en funktionsnedsättning och de som inte gör det. Dessa skillnader är viktiga att beakta vid tolkning av resultaten. Samtidigt varierar gruppstorleken mellan de olika grupperna, vilket innebär att resultat som är baserade på mindre grupper kan vara mer osäkra och därför bör tolkas med försiktighet.

Resultatet från den senaste LUPP-undersökningen som genomfördes 2025, utmärker sig tre kategorier av utsatthet, både gymnasiet och högstadiet, vilka är hot på sociala medier eller online, bevittnande av misshandel eller våld samt att ha blivit bestulen (*se figur 73 och 74*). Siffrorna ligger på i stort samma nivå 2025 som i LUPP-undersökningen från 2023. I diagrammen i kapitel fyra (avsnitt 4.4) framgår att de brott som personer under 18 år anmäler utgörs av *övriga brott mot person* samt *våldsbrott*.
I Brås statistik avseende olaga hot mot barn under 18 år förekommer anmälda brott i mycket låga tal. Under 2025 har totalt tre anmälningar registrerats i Österåkers kommun, varav en avser brott mot pojke och två avser brott mot flicka. Att hot på sociala medier eller online framstår som ett av de vanligaste brotten som ungdomar uppger att de utsatts för i enkäten, men som i mindre utsträckning syns i brottsstatistiken, kan ha flera förklaringar. Forskning visar att unga i låg utsträckning anmäler hot och trakasserier på sociala medier, trots att utsattheten är hög. Förklaringar kan bland annat bero på att händelserna ofta normaliseras, att tilliten till att en anmälan leder till åtgärder är begränsad samt en oro för negativa konsekvenser. Unga hanterar i stället situationen på egen hand, exempelvis genom att ignorera eller blockera, eller genom att vända sig till vänner. Även bristande kunskap om vad som är brottsligt och hur en anmälan går till kan påverka benägenheten att anmäla.

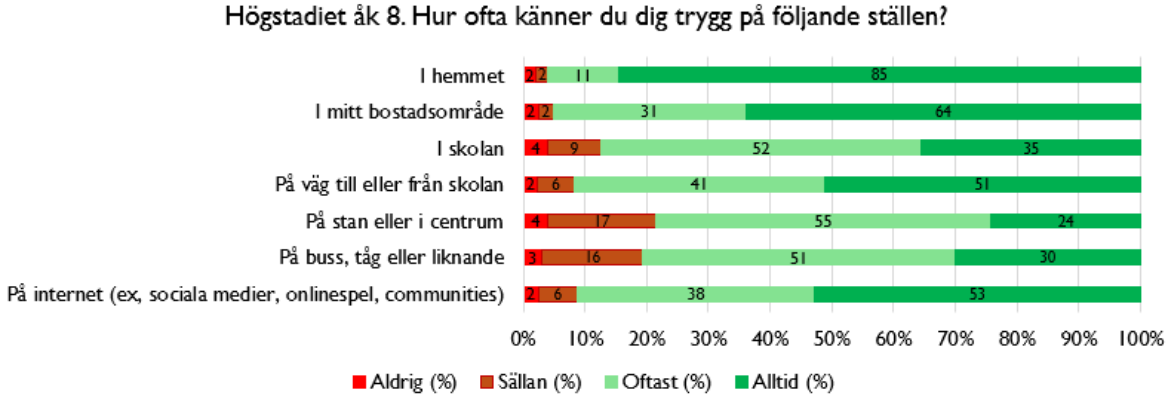
Figur 73. Källa: LUPP 2025

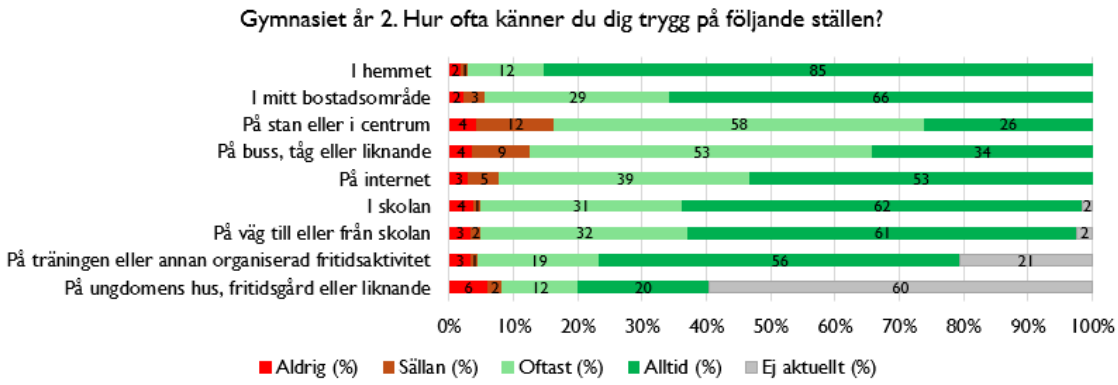
Figur 74. Källa: LUPP 2025

11.1 Trygghet

Enkätresultatet visar att den generella tryggheten bland eleverna har ökat och tryggheten i skolmiljön ligger på en fortsatt hög nivå. Eleverna i både högstadiet och gymnasiet uppger sig känna sig som mest otrygga på stan, i centrum samt i kollektivtrafiken, vilket går i linje med resultaten i polisens Trygghetsundersökning i region Stockholm 2025 (*se figur 75 samt 76*). För mer information se avsnitt 10.2.

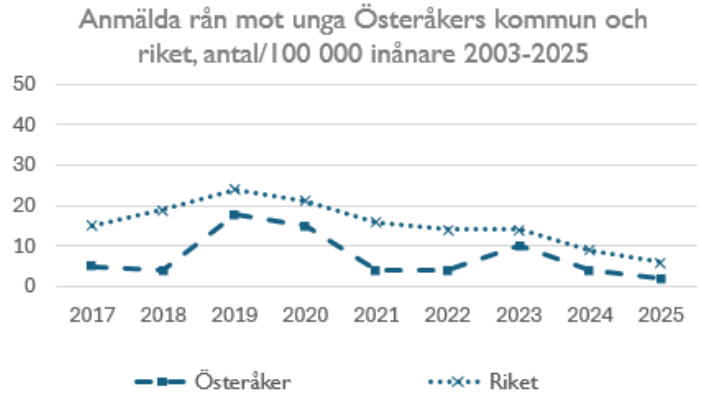
Figur 75. Källa: LUPP 2025

Figur 76. Källa: LUPP 2025

Resultatet visar att otryggheten är högre i offentliga miljöer såsom centrum och i kollektivtrafiken, vilket kan hänga samman med att dessa platser ofta präglas av större flöden av människor, anonymitet och en lägre grad av social kontroll jämfört med mer välkända miljöer som hemmet eller skolan. Att elever uppger högre trygghet i skolmiljön kan indikera att närvaron av vuxna, tydliga normer och strukturerade miljöer bidrar till en ökad känsla av trygghet. De lägre trygghetsnivåerna i mer öppna miljöer kan i stället spegla en osäkerhet kopplad till oförutsägbarhet och exponering för okända personer. Resultaten kan även påverkas av ungas rörelsemönster, där särskilt gymnasieelever i högre utsträckning vistas på egen hand i offentliga miljöer och därmed exponeras mer för situationer som upplevs som otrygga. Vidare kan mediebild, ryktesspridning och erfarenheter från den egna sociala kretsen påverka den upplevda otryggheten, även i fall där den faktiska brottsförekomsten är låg.

Otrygghet i offentliga miljöer kan även sättas i relation till förekomsten av rån mot unga. Rån mot unga ligger genomgående något lägre i Österåker än i riket under hela perioden. På både en nationell nivå och i Österåker syns en tydlig topp omkring 2019, varefter nivåerna successivt minskar fram till 2025. I Österåker präglas utvecklingen av större variationer mellan enskilda år. Den större variationen i Österåker kan delvis förklaras av låga absoluta tal, där enstaka händelser eller perioder med ökad brottslighet får stort genomslag i statistiken. Forskning och nationella studier visar att rån bland unga i stor utsträckning sker i utomhusmiljöer och i områden där ungdomar samlas, vilket innebär att brottsligheten kan vara platsbunden och variera över tid beroende på lokala förhållanden.

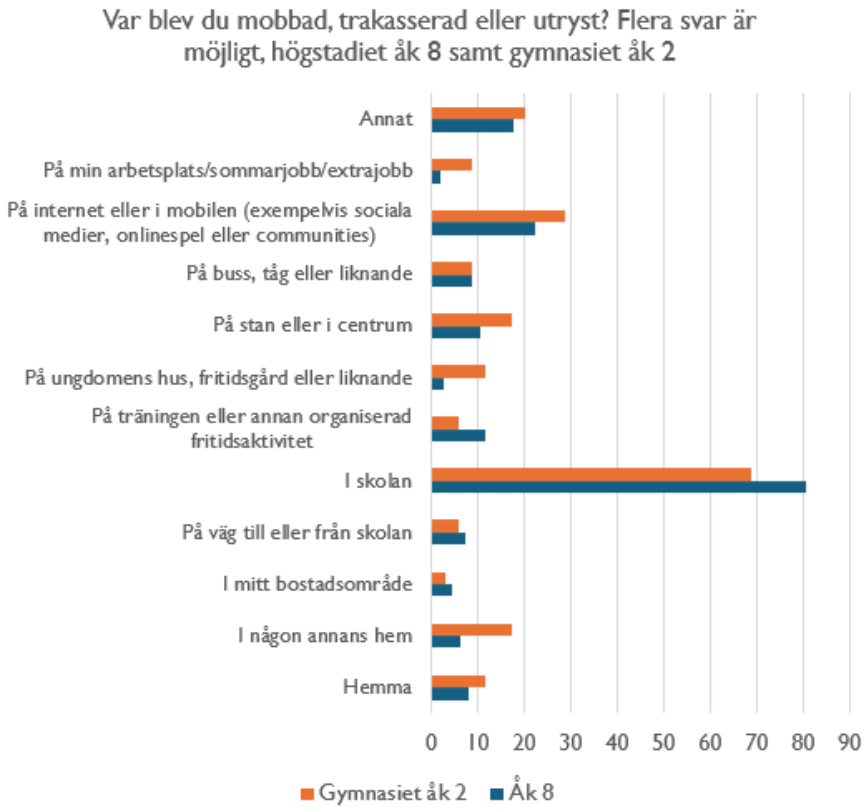

Figur: 77. Källa: Brå

11.2 Mobbing, trakasserier och utfrysning

På frågan kring mobbning framkommer det att elever på både högstadiet och gymnasiet anger skolan som den klart vanligaste platsen där unga upplever mobbning, trakasserier och utfrysning (*se figur 78*).

"Om man stoppar det kan man bli offer själv"

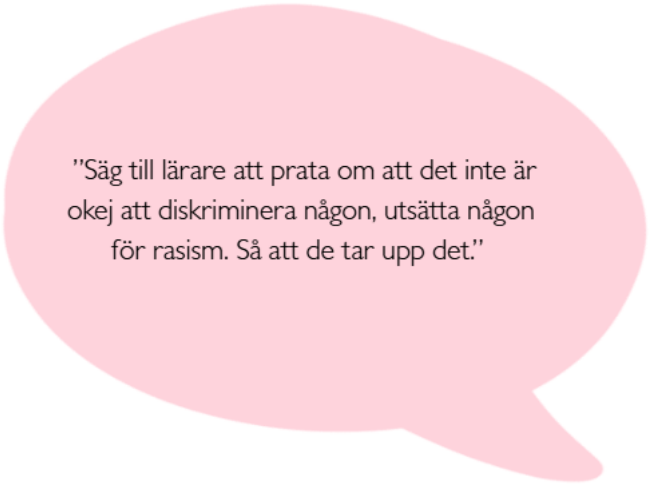

Figur 78. Källa: LUPP 2025

11.3 Särskilt sårbara grupper

Barn och unga med funktionsnedsättning är en särskilt utsatt grupp och löper en högre risk än andra att utsättas för olika former av våld. Forskning visar att sannolikheten att bli utsatt för exempelvis mobbning, psykiskt eller fysiskt våld samt sexuella övergrepp är nästan dubbelt så hög enligt Myndigheten för delaktighet. Detta framgår även i resultaten från LUPP-undersökningen, där elever med funktionsnedsättning i högre utsträckning uppger att de under en längre period eller enstaka gånger har blivit utsatta för mobbning, trakasserier eller utfrysning, cirka 38% högstadiet respektive 32% gymnasiet. Enkätsvaren visar även att elever med funktionsnedsättning upplever sig ha blivit orättvist behandlade på ett sätt som påverkat deras mående negativt vid enstaka eller upprepade gånger i högre grad än elever utan funktionsnedsättning, cirka 47% gymnasiet och 53% högstadiet.

Resultaten från LUPP-undersökningen visar på skillnader i utsatthet, men dessa behöver tolkas med hänsyn till variationer i svarsfrekvens. Detta understryker likväl behovet av riktade och långsiktiga insatser som stärker skyddande faktorer och minskar ojämlikheter i ungas livsvillkor. Särskilt viktigt är att säkerställa tidig upptäckt och samordnade stödinsatser för grupper med förhöjd sårbarhet, såsom till exempel barn och unga i socioekonomiskt utsatta situationer samt elever med funktionsnedsättning. Även arbetet med att förebygga kränkningar, mobbning och orättvis behandling i skolan behöver fortsätta utvecklas, i syfte att skapa trygga och inkluderande miljöer för alla elever.

11.4 Barn och unga i kriminalitet

Gängkriminalitet

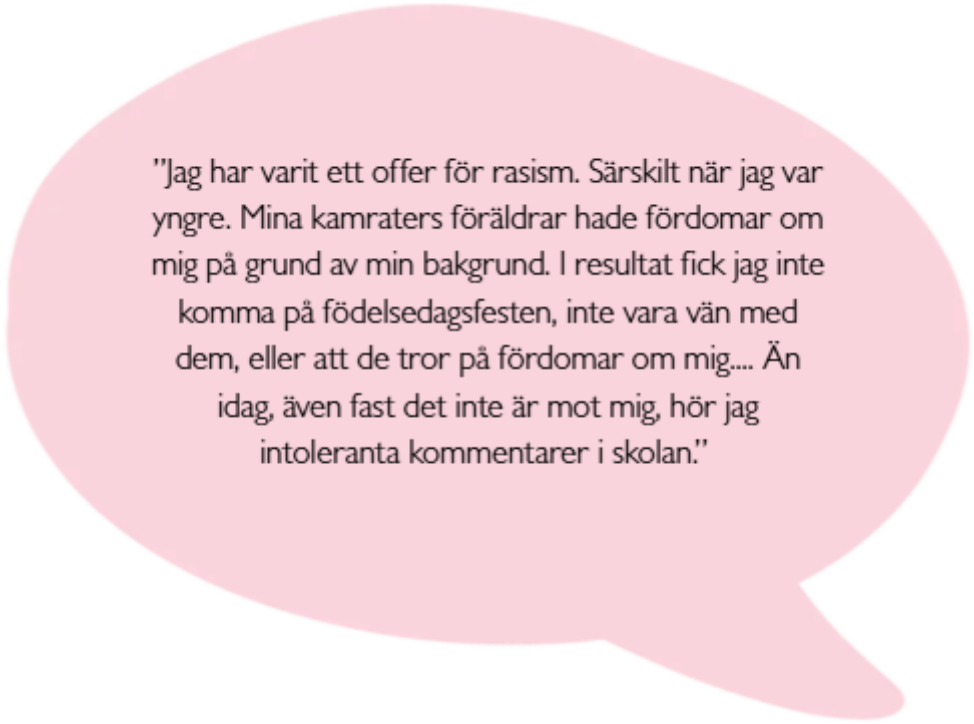
Det nationella läget i Sverige visar att rekrytering av barn till kriminella gäng har blivit ett växande problem. Forskning från Brå visar att barn, ofta i åldern 12–15 år, rekryteras av äldre ungdomar och utnyttjas i kriminella nätverk. Rekryteringen kan gå snabbt och sker både genom sociala kontakter och via digitala plattformar. Barn används bland annat för narkotikahandel, transporter och i vissa fall även våldsbrott, vilket gör dem till en central resurs i nätverkens verksamhet. Samtidigt är det ofta svårt för barn att lämna dessa miljöer på grund av hot, skulder och kontroll. I avsnitt 4.3 framkommer att de brott som unga personer i Österåkers kommun misstänks för i stor utsträckning utgörs av våldsbrott, vilket ligger i linje med den nationella kunskapsbilden där barn och unga i ökande grad används i roller kopplade till våldsutövning. Rekryteringen riktas ofta mot barn med särskilda riskfaktorer i sin livssituation, såsom social utsatthet, svag anknytning till skola eller tidigare erfarenheter av våld, vilket innebär att vissa grupper av unga kan vara särskilt sårbara för att involveras i denna typ av brottslighet.

Våldsbrott

Bland barn och unga under 18 år som är misstänkta för ett våldsbrott visar polisens statistik framförallt två brottskategorier som sticker ut och det är misshandel, ej grov, följt av olaga hot.
Genom samordnad social prevention kan insatser riktas mot de bakomliggande faktorer som ökar sårbarheten för att dras in i kriminalitet. Det kan handla om att stärka ungas psykiska hälsa, minska skolfrånvaro och motverka social utsatthet. Samtidigt är det av stor betydelse att vuxenvärlden är närvarande som trygga förebilder, står kvar i svåra situationer och agerar när de uppmärksammar våld eller andra riskbeteenden. Sammantaget pekar detta på behovet av tidiga, samordnade och långsiktiga insatser för att minska risken att barn och unga involveras i kriminalitet och normbrytande, destruktiva beteenden.

Våldsbejakande extremism

Våldsbejakande extremism utgör ett allvarligt hot mot både individers trygghet och samhällets demokratiska grund. Det är därför avgörande att kommunen tidigt uppmärksammar signaler, särskilt hos barn och unga som riskerar att dras in i miljöer präglade av våld, exkludering och destruktiva maskulinitetsnormer. I vissa sammanhang, såsom inom delar av supporterkultur eller grupper som Aktiv Klubb Sverige, kan normer som glorifierar aggression, lojalitet genom våld och tydliga vi-och-dom-perspektiv få fäste. Även här blir den sociala preventionen viktig där nära samverkan mellan skola, socialtjänst och civilsamhälle samt tidiga stödinsatser, kan motverka att unga hamnar i destruktiva miljöer och istället stärkas i inkluderande och demokratiska värderingar.

Citat hämtade från LUPP enkäten

12. Polisens perspektiv på tryggheten i Österåker

En del av syftet med den lokala lägesbilden är att kommun, polis och andra aktörer ska få ett kunskapsbaserat underlag för att kunna bedöma vilka brottsförebyggande åtgärder som behövs och prioritera rätt insatser. Som komplement till brottsstatistiken presenteras i det här avsnittet ett utlåtande om lägesbilden från polisen i lokalpolisområdet.

Låg och minskande brottslighet

Polisen bedömer att den anmälda brottsligheten i Österåker ligger på en förhållandevis låg nivå jämfört med både riket och övriga kommuner i Stockholms län. Antalet anmälda brott har minskat över tid, även om vissa brottstyper återhämtat sig till något högre nivåer efter pandemin. De vanligaste anmälda brotten återfinns inom kategorin stöldbrott, följt av brott mot person. Brottsligheten är geografiskt koncentrerad till Åkersberga tätort, framför allt centrum och närliggande områden.

Fortsatt fokus på att förebygga våld

Polisen bedömer att våldsbrottsligheten fortfarande ligger på en lägre nivå än i länet och riket, men att det skett en successiv ökning sedan 2022. Samtidigt har antalet misstänkta gärningspersoner i åldern 8–25 år minskat under 2025. Polisen lyfter särskilt fram att våld i nära relation är en central del av våldsproblematiken och att våld mot kvinnor har ökat över tid. Dessutom finns tecken på en ökning av digitala och integritetskränkande brott.

Tidiga samordnade insatser

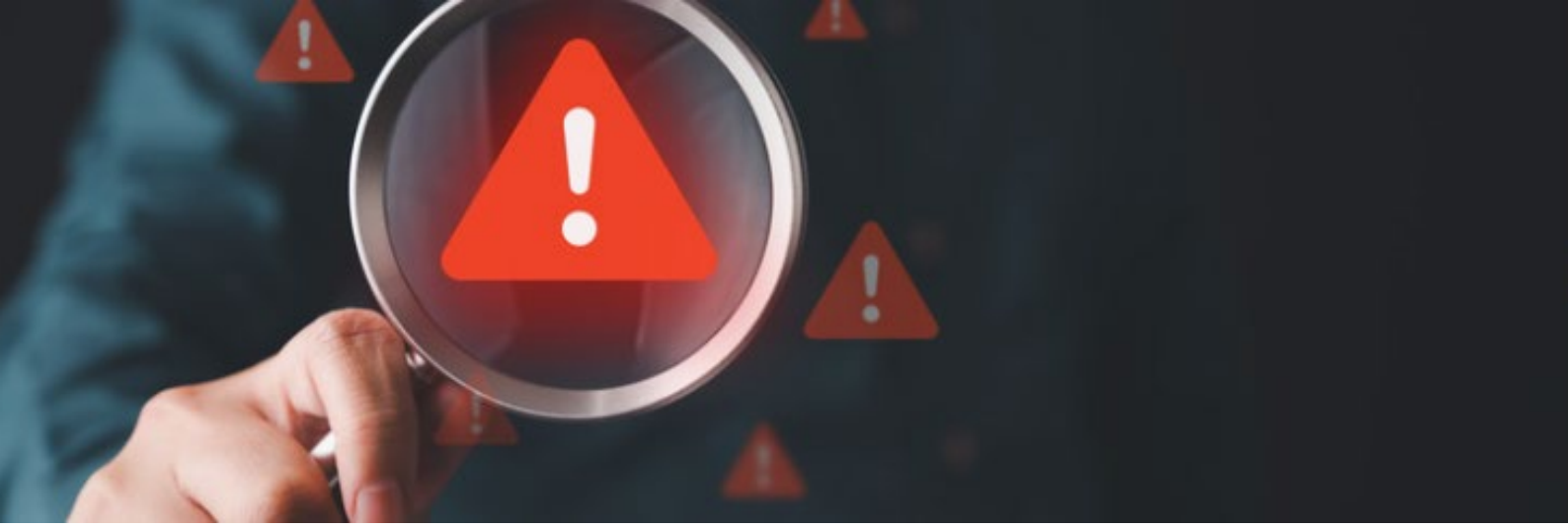
Kriminella nätverk utgör en utmaning för kommuner i hela landet, och Österåker är inget undantag. Det finns en risk att unga dras in i kriminalitet vilket ställer krav på ett långsiktigt och förebyggande arbete. Lägesbilden visar inte på någon akut händelseutveckling men pekar på vikten av att tidigt identifiera riskfaktorer och agera för att motverka en negativ utveckling. Tidiga och samordnade insatser mellan skola, socialtjänst, fritidsverksamhet och polis bedöms som avgörande.

Färre stölder och inbrott över tid

Polisen konstaterar att stöld- och tillgreppsbrotten i Österåker har minskat över tid liksom bostadsinbrott och skadegörelse. Trots den positiva utvecklingen är stöldbrott fortsatt den vanligaste anmälda brottskategorin i kommunen. För Österåker som skärgårdskommun utgör stölder av båtar och båtdelar en återkommande utmaning. Kommunens omfattande kust- och skärgårdsmiljö, med många fritidsbåtar, marinor och hamnanläggningar, innebär att denna typ av brott återkommande förekommer i den lokala brottsbilden.

Fokus på samverkan för att förebygga bedrägerier

Polisen ser bedrägeribrott som ett växande problemområde. Anmälda bedrägerier har ökat tydligt under de senaste tre åren. De vanligaste formerna är bedrägerier genom social manipulation och kortbedrägerier. Polisen betonar behovet av informationsinsatser, särskilt riktade till äldre, samt fortsatt samverkan mellan kommun, polis och andra myndigheter.

13. Slutsatser

I det här avsnittet presenteras de slutsatser som kan dras utifrån lägesbildens status och analys, med fokus på vad som är särskilt utmärkande för brottsligheten i Österåker. Slutsatserna har i sin tur resulterat i en handlingsplan som pekar ut lämpliga åtgärder för att ytterligare stärka det brottsförebyggande arbetet.

13.1 Övergripande lägesbild för Österåker

- Det totala antalet anmälda brott per 100 000 invånare är lägre i Österåker jämfört med riket och en genomsnittskommun i Stockholms län.
- Antalet anmälda brott i Österåker har under större delen av 2000-talet i huvudsak legat på 3500 – 4000 brott per år. De något förhöjda nivåerna under 2024 och 2025 är dock värda att följa vidare.
- Den stora majoriteten av de som misstänkts för brott är män.
- Könsfördelningen mellan målsägande är förhållandevis jämn.
- De vanligaste anmälda brotten förekommer inom kategorin bedrägeribrott tätt följt av brott mot person och kategorin stöld, rån och inbrott.

Våldsbrott

- Våldsbrotten ligger fortsatt på en lägre nivå än länet och riket, men har ökat successivt sedan 2022, ökningen i Österåker är större än i riket.
- Antal brottsmisstänkta i åldern 8-25 år har minskat något mellan 2023 och 2025.
- Det finns tecken på en ökning av digitala och integritetskränkande brott, vilket breddar våldsproblematiken.
- Majoriteten av de misstänkta gärningspersonerna är fortfarande män.
- Våld i nära relation utgör en central del av våldsbrottsligheten och har ökat över tid, särskilt avseende våld mot kvinnor.

Egendomsbrott

- Över tid har det skett en minskning av anmälda stöld- och tillgreppsbrott.
- Det vanligaste anmälda brottet inom stöld- och tillgreppsbrott är stöld i butik
- Elsparkcykel samt cykelstölder är den fordonskategori där flest anmälningar av stöld förekommer, följt av båt med och utan motor
- Antalet bostadsinbrott har minskat över tid

Narkotikabrott och trafikbrott

- Statistiken visar på en minskning av anmälda narkotikabrott 2025.
- Åldersgruppen 18–25 utgör fortsatt den grupp med flest misstänkta.
- Antalet anmälda trafikbrott är 2025 i nivå med förra lägesbilden, efter en något förhöjd nivå 2024.

Brott mot välfärd och bedrägerier

- Anmälda ekobrott i Österåkers kommun har ökat tydligt under de senaste åren.
- Bedrägeribrott har under de senaste åren ökat kraftigt och var under 2025 det vanligast anmälda brottet.
- De mest frekvent anmälda brottskategorierna inom bedrägeri i Österåker kortbedrägeri följt av social manipulation.

Miljöbrott

- Antalet anmälda miljöbrott i Österåker har minskat sedan 2023

Tryggheten i Österåker

- Tryggheten är generellt hög och har en tendens till ökning
- Områdena Norrgårdshöjden, Berga, Söra, Skånsta-Singö samt Hacksta–centrumområdet visar i trygghetsundersökningar på högst upplevd otrygghet.
- Kvinnor, personer med lägre utbildningsnivå samt unga vuxna i åldrarna 16-29 år uppger en högre grad av otrygghet.

Barn och unga

- Antalet misstänkta barn i åldern 8-14 samt 15-17 är färre 2025 än 2023.
- Av barn som är utsatta för misshandel är det framförallt barn i åldersgruppen 7–14 år som är drabbade.
- I LUPP-undersökningen framkommer att barn och unga upplever sig som mest otrygga på offentliga platser så som centrum och i kollektivtrafiken.

13.2 Arbetet framåt

Utifrån lägesbildens analys har kommunen valt att prioritera fem fokusområden i det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Fokusområdena speglar både de problem som bedöms ha störst påverkan på tryggheten och de områden där tidiga och samordnade insatser kan ge störst effekt. Arbetet omfattar insatser för att stärka barn och ungas uppväxtvillkor och motverka rekrytering till kriminalitet, förebygga våld i nära relationer och annat vardagsvåld, samt öka tryggheten i offentliga miljöer genom platsbaserade åtgärder och lokal samverkan. Därutöver prioriteras arbetet mot bedrägerier, välfärdsbrott och kriminell ekonomi, liksom insatser för att förebygga och upptäcka miljöbrott som kan få stor påverkan på kommunens natur-, vatten- och livsmiljöer. Tillsammans syftar fokusområdena till att minska brottsligheten, stärka tryggheten och värna en fortsatt hög livskvalitet i Österåkers kommun.

Åtgärdsplanen återfinns i bilaga 1.